

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

DIPLOMSKO DELO

KATJA KUŽNIK

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

DIPLOMSKO DELO

**OBSTOJEČI CARINSKI POSTOPKI IN MOŽNE POENOSTAVITVE
LE-TEH V PODJETJU X**

Ljubljana, september 2016

KATJA KUŽNIK

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisana Katja Kužnik, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, avtorica predloženega dela z naslovom Obstoječi carinski postopki in možne poenostavitve le-teh v podjetju X, pripravljenega v sodelovanju s svetovalcem doc. dr. Gregor Pfajfar

IZJAVLJAM

1. da sem predloženo delo pripravil/-a samostojno;
2. da je tiskana oblika predloženega dela istovetna njegovi elektronski obliki;
3. da je besedilo predloženega dela jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem poskrbel/-a, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam oziroma navajam v besedilu, citirana oziroma povzeta v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani;
4. da se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije;
5. da se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega dela dokazano plagiatorstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom;
6. da sem pridobil/-a vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v predloženem delu in jih v njem jasno označil/-a;
7. da sem pri pripravi predloženega dela ravnal/-a v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobil/-a soglasje etične komisije;
8. da soglašam, da se elektronska oblika predloženega dela uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice;
9. da na Univerzo v Ljubljani neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve predloženega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja predloženega dela na voljo javnosti na svetovnem spletu preko Repozitorija Univerze v Ljubljani;
10. da hkrati z objavo predloženega dela dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v njem in v tej izjavi.

V Ljubljani, dne 5.9.2016

Podpis študenta(-ke): _____

KAZALO

UVOD	1
1 OSNOVNI POJMI CARINSKEGA POSLOVANJA	3
2 OBIČAJNI CARINSKI POSTOPKI V PODJETJIH	8
2.1 Carinsko skladišče	8
2.2 Carinjenje pri uvozu.....	9
2.3 Carinjenje pri izvozu.....	10
3 POENOSTAVLJENI CARINSKI POSTOPKI	11
3.1 Nepopolna carinska deklaracija	12
3.2 Poenostavljen postopek prijavljanja	13
3.3 Prijavljanje blaga na podlagi hišnega carinjenja.....	14
3.3.1 Hišno carinjenje pri uvozu.....	14
3.3.2 Hišno carinjenje pri izvozu.....	15
3.4 Pooblaščen prejemnik	16
3.5 Pooblaščen pošiljatelj	17
3.6 Plačilo zneska dajatev	17
3.7 Pooblaščen gospodarski subjekt (AEO)	18
3.8 Pooblaščen izvoznik	20
3.9 Prednosti in slabosti poenostavljenih carinskih postopkov	20
4 UČINKI V PRIMERU VPELJAVE POENOSTAVLJENIH CARINSKIH POSTOPKOV	22
4.1 Predmet in cilji raziskave.....	22
4.2 Predstavitev podjetja X.....	22
4.3 Opis običajnega poteka carinjenja v podjetju X	24
4.4 Primerjalna analiza običajnega poteka carinjenja in potencialne uvedbe poenostavljenih postopkov carinjenja v podjetju X.....	28
4.4.1 Hišno carinjenje pri uvozu.....	29
4.4.2 Hišno carinjenje pri izvozu.....	30
4.4.3 Napoved prihrankov ob uvedbi poenostavljenih postopkov carinjenja.....	31
4.5 Stroški povezani z vpeljavo obeh poenostavljenih postopkov	34
5 UGOTOVITVE IN PRIPOROČILA	35
SKLEP	40
LITERATURA IN VIRI	42
PRILOGE	

KAZALO SLIK

Slika 1: Organizacijska struktura podjetja X.....	24
Slika 2: Potek uvoznega posla v podjetju X.....	26
Slika 3: Prikaz gibanja števila uvoznik poslov.....	32
Slika 4: Prikaz gibanja števila izvoznih poslov.....	33

KAZALO TABEL

Tabela 1: Prikaz uvoznik poslov podjetja x v obdobju zadnjih 5 let.....	30
Tabela 2: Prikaz izvoznih poslov podjetja x v obdobju zadnjih 5 let.....	31
Tabela 3: Ocena prihranka ob predpostavki uvedbe hišnega carinjenja pri uvozu.....	32
Tabela 4: Ocena prihranka ob predpostavki uvedbe hišnega carinjenja pri izvozu.....	33

UVOD

Nenehen razvoj mednarodne trgovine oziroma povečanje mednarodnega ekonomskega sodelovanja ter s tem povezan razvoj sodobnih transportnih poti in elektronskega poslovanja težijo k vedno večji odzivnosti podjetij v smislu odpreme in dobave blaga. V kolikor hočejo biti podjetja na trgu konkurenčna, se morajo omenjenemu razvoju prilagoditi ter posle izvajati čim hitreje in s čim nižjimi stroški, saj si na ta način zagotavljajo dolgoročen obstoj in razvoj. Eden izmed pomembnih dejavnikov, ki vpliva na učinkovito in uspešno delovanje podjetja je zagotovo tudi carina oziroma carinski postopki, ki bodisi poenostavljajo in lajšajo poslovanje podjetij, bodisi predstavljajo administrativno oviro in posledično negativno vplivajo na poslovanje podjetij. Kot pravijo Makovec Brenčič, Pfajfar, Raškovič, Lisjak in Ekar (2009, str. 39) pa so carine pomembne predvsem zato, ker zvišujejo končno ceno izdelka in s tem vplivajo na konkurenčnost blaga na določenem trgu.

Z vstopom Slovenije v Evropsko unijo (v nadaljevanju EU) so se dogajale številne spremembe v gospodarski praksi in zakonodaji, kar je vplivalo tudi na področje carinjenja. Vstop v EU pa je hkrati prinesel tudi vstop v carinsko unijo, kar pomeni, da so bile notranje carinske meje med državami članicami ukinjene, blago znotraj držav EU pa se giblje popolnoma prosto, kar pomeni, da so bili trgovinski ukrepi in uvozne dajatve med državami EU ukinjene, pri uvozu ali izvozu blaga v ali iz tretjih držav pa države EU uporabljajo poenoteno carinsko tarifo in poenotena pravila pri carinjenju. Zavedanje o pomenu hitrega in učinkovitega gibanja blaga za poslovanje podjetij pa je prineslo tudi novosti v smislu poenostavljenih postopkov carinjenja.

Veljavni carinski zakon v Sloveniji predstavlja veliko skladnost s Carinskim zakonikom EU in z Uredbo za izvajanje carinskega zakona - to velja tudi za poenostavljene postopke carinjenja, katerih glavni namen je poenostavitev poslovanja posameznega podjetja in carine, predvsem v smislu prihrankov na finančnem in časovnem področju. Kot predstavlja poenostavljene carinske postopke Finančna uprava Republike Slovenije (v nadaljevanju FURS) carinski zakonik, ki ureja carinske postopke, dovoljuje uporabo določenih poenostavitev pri izpeljavi carinskih postopkov. Te poenostavitve pa omogočajo posebne ugodnosti za podjetja oziroma za imetnike dovoljenja za posamezno poenostavitev v carinskih postopkih, kar za omenjene imetnike dovoljenja predstavlja možnost časovne pospešitve carinskega postopka ter krajši čas, ki je namenjen prevzemu blaga v podjetju (FURS, 2015b, str. 3).

Predmet raziskave diplomskega dela so obstoječi carinski postopki v podjetju X, oziroma analiza obstoječih carinskih postopkov in primerjava le teh s poenostavljenimi carinskimi postopki. Obravnavano podjetje ne želi biti imenovano zato ga poimenujem podjetje X in tako je naslovljeno tudi v nadaljevanju naloge. Ker verjamem, da v podjetju obstaja možnost za izboljšave obstoječih carinskih postopkov, bom s pomočjo primerjalne analize

med obstoječimi in poenostavljenimi carinskimi postopki poskušala podjetju predstaviti možnosti za izboljšave na področju postopkov carinjenja. Glede na rezultate primerjalne analize, podatke o trenutnem stanju na področju carinskih postopkov, zakonodaje in glede na teoretična izhodišča bom oblikovala priporočila za izboljšave postopkov carinjenja v podjetju.

Namen diplomskega dela je v smislu učinkovitosti izboljšati postopke carinjenja v podjetju X, predvsem na podlagi analize obstoječih postopkov carinjenja in glede na možnosti uvedbe posameznih poenostavitev, ki bi vodile k omenjenemu izboljšanju. Ker vsako podjetje deluje v okviru določenih specifik, lahko trdim, da bodo predlagane izboljšave primerne le za omenjeno podjetje in se v kakšnem drugem podjetju ne bi nujno izkazale za enako uspešne, saj kot omenjeno, ostajajo v podjetjih specifične, ki vplivajo na uspešnost predlaganih izboljšav.

Cilj diplomskega dela je analizirati obstoječe postopke carinjenja v podjetju X in s pomočjo metode primerjalne analize v primeru uvedbe poenostavljenih postopkov carinjenja ugotoviti, ali bi vpeljava posameznih poenostavitev vplivala na bolj učinkovito poslovanje podjetja. S pomočjo rezultatov primerjalne analize pa želim vodstvu podjetja predstaviti pomembnost učinkovitih postopkov carinjenja, za uspešno poslovanje podjetja in jih z rezultati spodbuditi k razmišljanju o uvedbi posameznih poenostavitev v poslovne procese podjetja, z namenom izboljšanja učinkovitosti poslovanja organizacije.

Metodologija, ki jo bom uporabila tekom diplomskega dela je sestavljena iz dveh delov. Diplomsko delo bo v prvem delu posvečeno predvsem teoretičnemu pregledu obravnavane tematike (deskriptivna metoda), pri čemer si bom pri delu pomagala predvsem s pregledom strokovne literature, veljavno zakonodajo s področja carinjenja in s spletnimi viri institucij, ki v Sloveniji urejajo področje carinjenja. Prvi del diplomskega dela bo tako temeljil na opisni metodi, s pomočjo katere bom predstavila tematiko na način, ki bo bralcu v drugem - empiričnem delu omogočala razumevanje ugotovitev. Druga, empirična polovica diplomskega dela pa bo temeljila na primerjalni analizi med obstoječimi carinskimi postopki v podjetju in učinkih v primeru uvedbe poenostavljenih carinskih postopkov.

Diplomsko delo bo tako sestavljeno iz 5 poglavij, izbrana tema pa bo dodatno razdelana v podpoglavjih. V uvodnem poglavju bom predstavila osnovne pojme carinskega poslovanja, ki predstavljajo osnovo za nadaljnje razumevanje tematike; v drugem poglavju bom predstavila običajni potek carinskih postopkov v podjetjih; v tretjem poglavju se bom posvetila predstavitvi poenostavljenih carinskih postopkov. Navedenemu sledi empirični del diplomskega dela, v katerem bom v četrtem poglavju obravnavala učinke v primeru vpeljave poenostavljenih carinskih postopkov v podjetje, ter zadnje, peto poglavje, v katerem bom glede na ugotovitve raziskave oblikovala ustrezna priporočila za podjetje. Diplomsko delo bom zaključila s sklepnimi ugotovitvami.

1 OSNOVNI POJMI CARINSKEGA POSLOVANJA

Eno izmed področij, katerega urejanje je v pristojnosti države je tudi carinsko poslovanje, pri katerem se v številnih predpisih in usmeritvah srečamo s svojevrstnimi pojmi, ki to področje podrobno urejajo. V kolikor si želimo zakone, predpise in ostale pravne akte povezane s carinskim poslovanjem smiselno razlagati, je pravilno, da poznamo osnovne pojme carinskega poslovanja, ki so opisani v nadaljevanju diplomskega dela.

Carinski predpisi obsegajo carinski zakonik in predpise za njegovo izvajanje, sprejetih na ravni Skupnosti ali nacionalni ravni. Predpisi veljajo in se poenoteno izvajajo na celotnem področju Skupnosti, razen v primerih, ko to drugače urejajo posamezne mednarodne konvencije oziroma drugi ukrepi, v trgovini med Skupnostjo in tretjimi državami (Carinski zakonik Skupnosti, člen 1, v nadaljevanju poimenujem CZ). Določila nekaterih predpisov CZ pa se lahko izvajajo tudi izven področja Skupnosti – možnost je, izvajanje v skladu s predpisi, namenjenimi urejanju posebnih področij, ali pa v skladu z mednarodnimi konvencijami (CZ, člen 2).

Vsako področje, ki ga država ureja s predpisi, opredeljujejo tudi določeni specifični pojmi za področje, ki ga predpis ureja. CZ predstavlja temelj in je najpomembnejši vir prava, ki ureja carinsko področje EU, sprejet je bil z Uredbo Sveta (EGS) št. 2913/1992 z dne 12. oktobra 1992 in omogoča, da posamezne države na nacionalnem nivoju urejajo določena področja. Slovenija tako nekatera področja carinskega poslovanja ureja s pomočjo Zakona o izvajanju carinskih predpisov Evropske skupnosti (v nadaljevanju ZICPEC) (Ur.l. RS št. 25/2004 28/06). Kot na svoji spletni strani navaja FURS (2016b) pa del predpisov in zakonodaje s področja carinjenja urejata tudi Zakon o skupni carinski tarifi in zakonodaja o sistemu oprostitev carine.

CZ in vsebovana določila zakonika veljajo do 1. 5. 2016. Po tej časovni točki bo v celoti v veljavo stopil prenovljeni Carinski zakonik Unije sprejet z Uredbo (EU) št. 952/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. oktobra 2013 o carinskem zakoniku Unije (v nadaljevanju CZU). Objavljen bil v Uradnem listu Evropske unije L 269 in se je v celoti začel uporabljati 1. 5. 2016. Za dokončno vzpostavitev elektronskih sistemov je določeno prehodno obdobje do 31. 12. 2020 (FURS, 2016a, str. 3).

Omeniti je potrebno, da celotna diplomska naloga temelji na starem CZ, saj v času pisanja večina razpoložljivih virov in dokumentacije še ni bila posodobljena glede na novi CZU. V pripravi je dokument s podrobnim opisom izvajanja postopkov s 1. 5. 2016, sicer pa FURS tudi redno objavlja informacije povezane z uvedbo CZU v okviru svoje spletne strani.

Eden izmed bistvenih pojmov carinskega poslovanja je tudi pojem **blaga**, saj predstavlja osnovo tistega, kar želijo carinski predpisi urejati, zato ni presenetljivo, da je pojem blaga omenjen že v 2. členu ZICPEC, ki govori o tem, zakaj se omenjeni zakonik sploh uporablja. Ionascu in Lepadatu (2014, str. 150) navajata, da se pojem blaga navezuje na vse blago, katero lahko potuje skozi mejo, z namenom komercialne transakcije. Po CZ pa blago predstavljajo vse stvari, ki se uvažajo na carinsko območje in niso bile sproščene v prost promet in vse stvari, za katere se vloži carinska deklaracija za izvoz iz carinskega območja.

V povezavi s pojmom blaga se nam nadalje odpre vprašanje carinskega statusa blaga, čigar razmejitvev na **skupnostno in neskupnostno blago** predstavlja celotno zasnovo CZ. Ionascu in Lepadatu (2014, str. 150) navajata, da je skupnostno blago opredeljeno kot:

- blago v popolnosti pridobljeno na carinskem območju Skupnosti, pod pogoji, ki so navedeni v 23. členu CZ in ne vključuje blaga, uvoženega iz držav ali področij, ki niso vključeni v carinsko območje Skupnosti;
- blago, ki je uvoženo iz držav ali ozemelj, ki niso del carinskega območja Skupnosti in ki so v prostem obtoku. Gre torej za blago, ki se kot del prostega prometa giblje v posamezni državi članici in za katerega so bile izpolnjene vse uvozne formalnosti in zaračunane carine, kot tudi vse uvozne dajatve, ki se plačajo v tej državi članici, če ne gre za blago, ki je teh dajatev delno ali v celoti oproščeno;
- blago, pridobljeno na carinskem območju Skupnosti z obdelavo blaga, ki je bilo kot neskupnostno blago sproščeno v prosti promet ali blaga, ki je bilo v popolnosti pridobljeno ali proizvedeno na območju Skupnosti.

Blago, ki ne sodi v zgoraj naštetje definicije skupnostnega blaga je neskupnostno in je podvrženo carinskim postopkom (FURS, 2004b). Zanj se pri uvozu in ponovnem izvozu uporabijo ukrepi Skupnosti, obračunajo morebitne carine in uporabijo ukrepi trgovinske politike. Blago ima ob vstopu na carinsko območje status neskupnostnega blaga dokler se status blaga ne dokaže.

Sledeči opisani pojem je **carinsko območje**. Gre za območje, kjer so uporabljeni predpisi o izvajanju carinskih postopkov posamezne države ali skupine držav, carinsko območje pa v večini tako predstavlja nekakšno skupno tržišče. Praviloma je enako geografskemu območju države ali več držav kot v primeru EU. Seveda pa obstajajo tudi določene izjeme – teritoriji, ki se ne štejejo kot posamezen del celote carinskega teritorija - v EU lahko kot takšen primer navedemo Ceuto in Melilo, ki ne spadata pod carinsko območje Skupnosti, čeprav spadata pod Španijo, ki je del EU. Poseben primer predstavljajo tudi proste cone, ki veljajo za del carinskega območja, vendar je zanje predviden ugodnejši način carinskega nadzora (Carinsko poslovanje, str. 1).

Poenostavljeno lahko rečemo, da je carinsko območje Skupnosti definirano kot teritorialno območje držav članic EU (Lyons, 2001, str. 80). Tako imenovane tretje države ali ozemlja pa so deli ozemelj posameznih držav, v katerih ne veljajo določbe Evropske Direktive o davku na dodano vrednost in zaradi tega se vedno, ko se z njimi trguje govori o uvozu in izvozu (Kostelec, 2009, str.3). Zupančič (2008, str. 37) pa pravi, da je carinsko območje Skupnosti območje, kjer se blago obravnava po enotnem postopku. Blago, ki se vnaša na carinsko območje, je torej obravnavano enako ne glede na to, kdo je blago uvozil ali izdelal. Vse blago, ki je vneseno v območje Skupnosti je opredeljeno kot neskupnostno blago, razen v primerih, ko se dokaže, da je blago skupnostno. Vsakemu blagu, ki je opredeljeno kot neskupnostno, pa se mora v različnih carinskih postopkih določiti eno izmed dovoljenih rab ali uporab.

Carinsko dovoljena raba ali uporaba blaga pomeni uporabo blaga, ki so ga odobrili carinski organi in je uvoženo ali izvoženo, ali blago, ki se že nahaja na carinskem območju pod carinskim nadzorom. Carinsko dovoljena raba kot pojem vključuje celo vrsto postopkov, ki jih deklarant lahko izbere, kar gospodarskemu subjektu ponuja možnost izbire postopkov glede na njegove gospodarske interese. Omejitev svobode izbire je lahko le posledica prepovedi in omejitev, ki veljajo za blago po posebnih predpisih (Zupančič, 2008, str. 42).

Ko je blago predano ustreznemu carinskemu organu, je prvi korak ta, da se blagu določi eno izmed predvidenih carinsko dovoljenih rab ali uporab (FURS, 2016g):

- vnos blaga v carinski postopek;
- vnos blaga v prosto cono ali prosto skladišče;
- ponovni izvoz blaga s carinskega območja Unije;
- uničenje blaga;
- odstop blaga državnim blagajni.

Najpogostejša oblika carinsko dovoljenih rab ali uporab je uvedba v enega izmed **carinskih postopkov**. Ko carina prejme blago, ki je opredeljeno kot neskupnostno blago, je potrebno za takšno vrsto blaga pridobiti eno izmed carinsko dovoljenih rab, kamor sodi tudi izpostavitve blaga carinskemu postopku. Za vsako blago dano v carinski postopek je treba vložiti deklaracijo za ta postopek. Osnovna oblika elektronske in papirne deklaracije je enotna upravna listina (EUL). Ko je le ta vložena, pomeni to zahtevek deklaranta za uvedbo blaga v določen postopek. Deklarant je oseba, ki izdelava carinsko deklaracijo v svojem imenu, ali oseba v imenu katere je izdelana carinska deklaracija (Kostelec, 2009, str. 4, 5).

Poznamo osem carinskih postopkov:

- **spostitev v prosti promet** - gre za postopek carinjenja, kjer je uvoženemu blagu določen status blaga Unije; naloga deklaranta je, da v povezavi z uvozom opravi zahtevane carinske formalnosti, hkrati pa tudi, da spoštuje predvidene ukrepe trgovinske politike in ostale omejitve ter prepovedi (FURS, 2016h, str. 3); je najobičajnejši postopek, ki omogoča, da neskupnostno blago pridobi status skupnostnega;
- **tranzit** - carinski postopek kateri omogoča, da blago potuje od točke A do točke B znotraj carinskega območja ali celo na območju večih držav, ki sodelujejo v tranzitu blaga; pomembno je, da za ta tranzit med območji ni potrebno plačati določenih uvoznih dajatev (FURS, 2016f);
- **carinsko skladiščenje** - gre za postopek, pri katerem se blago, ki je bilo uvoženo iz držav nečlanic lahko skladišči znotraj območja Unije, pri tem pa se za uvoženo blago ne plača uvoznih dajatev, blago pa tudi ni podvrženo ukrepom trgovinske politike. Prav tako carinsko skladiščenje omogoča skladiščenje unijskega blaga, kadar se v skladu z zakonodajo predvideva, da je vnos blaga v carinsko skladišče v skadu z ukrepi, ki so običajni pri izvozu blaga (FURS, 2016h, str. 4);
- **aktivno oplemenitenje** – carinski postopek, pri katerem se neunijsko blago za določen čas lahko uvozi na območje Unije z namenom, da se znotraj Unije oplemeniti. Ko je blago oplemeniteno, lahko v nadaljevanju zapusti območje Unije (izvoz), pri tem pa ni potrebno plačati uvoznih dajatev ali slediti ukrepom trgovinske politike (FURS, 2016h, str. 4);
- **predelava pod carinskim nadzorom** – postopek, ki je oproščen uvoznih dajatev in ni podvržen ukrepom trgovinske politike, kadar gre za to, da se neunijsko blago na območju Unije spremeni (spremeni se narava ali stanje blaga). Kasneje predelani proizvodi se lahko sprostijo v prosti promet, za te proizvode pa nato veljajo predvidene uvozne dajatve po zanje veljavni stopnji uvoznih dajatev (SPIRIT, 2016d);
- **začasni uvoz** - gre za postopek, pri katerem je za neunijsko blago, ki se nahaja na območju Unije, predvideva popolna ali delna oprostitve uvoznih dajatev. Pogoj je, da se blago, ko je svoj namen znotraj Unije opravilo, v enakem stanju kot je bilo na območje Unije uvoženo, tudi izvozi (FURS, 2016h, str. 5);
- **pasivno oplemenitenje** - gre za postopek, pri katerem se blago, ki prihaja znotraj območja Unije za določen čas izvozi izven območja Unije z namenom, da se izven nje oplemeniti. Ko je blago oplemeniteno, se lahko v nadaljevanju uvozi nazaj na območje Unije in sprosti v prosti promet, pri tem pa ni potrebno plačati uvoznih dajatev ali morda le delno (SPIRIT, 2016a);
- **izvoz** - pri tem carinskem postopku gre za prenos blaga, ki sicer velja za unijsko blago, izven teritorija Unije, govorimo o izvozu v tretjo državo (država za katero se ne uporablja Pogodba o ustanovitvi EU), ki ne velja za del carinskega ozemlja Unije (FURS, 2016c).

Novi CZU ne pozna več termina carinsko dovoljene rabe ali uporabe blaga in pravi, da lahko deklarant prosto izbere carinski postopek, v katerega se da blago, razen kadar ni drugače določeno (FURS, 2016a, str. 15). Od predhodno opisanih carinskih postopkov v veljavi ostanejo sprostitev v prosti promet ter izvoz, ostali pa so zajeti v skupnem pojmu posebni postopki.

Kot zadnjega med osnovnimi pojmi predstavljam **carinjenja blaga**. Zupančič (2008, str. 109) carinjenje opredeli kot splošen postopek, ki se izvede pred carinskimi organi in ni enak carinskemu postopku. Nadalje omenja, da ZICPES carinjenje blaga definira kot uraden postopek, ko je blago predloženo carinjenju ali pri izpolnjevanju formalnosti za ponovni izvozblaga v običajnem postopku v skladu z 62. do 75. členom CZ ali v poenostavljenem postopku v skladu s točkama a) ali b) prvega odstavka 76. člena CZ.

Vložitev carinske deklaracije predstavlja prvi korak v postopku carinjenja blaga, ki naj bi bilo dano v carinski postopek. V kolikor carinski organi potrdijo oziroma sprejmejo carinsko deklaracijo, to pomeni, da se postopek lahko nadaljuje, saj so za to izpolnjeni vsi zahtevani pogoji, hkrati pa to ne pomeni, da je vložena deklaracija pravilno izpolnjena. V kolikor se izkaže pomanjkljivost vložene carinske deklaracije, se le ta vrne deklarantu kot zavržena z dodatnimi pojasnili o nepravilnostih. Deklarant ima tako na voljo dve možnosti, upoštevanje pogojev, ki so jih ob zavrnitvi vložene carinske deklaracije predlagali carinski organi, ali pa lahko deklarant ponovno vloži carinsko deklaracijo, ki se ponovno obravnava po enakem postopku (Zupančič, 2008, str. 110).

Ko je carinska deklaracija vložena carinskim organom, se načeloma ne bi smela več spreminjati ali na kakšen drug način popravljati, še posebej, če se zahtevek deklaranta za spremembo vloži po tistem, ko carinski organi ugotovijo napačno prijavo blaga. To je kadar so deklaranta že seznanili, da bodo opravili pregled blaga, ko so že ugotovili, da so podatki, ki jih želi deklarant v deklaraciji spremeniti, netočni in kadar je blago že prepuščeno deklarantu. Kljub temu pa lahko v določenih primerih carinski organi dovolijo popravke posameznega podatka (kadar je deklaracija v povezavi s postopkom in blagom pravilno izpolnjena, napačen pa je le posamezen podatek) (Zupančič, 2008, str. 111).

Opisanemu postopku v zvezi z vložitvijo carinske deklaracije običajno sledi presoja carinskih organov o ustreznosti podatkov na vloženi carinski deklaraciji. Omenjeno preverjanje carinske deklaracije lahko tako predvideva preverjanje dokumentacije in pregled blaga, pri čemer se lahko odvzamejo tudi vzorci blaga, ki gredo nato v analizo, katera razkrije posamezne lastnosti blaga in njegovo vrsto (Zupančič, 2008, str. 115). V kolikor se carinski organi ne odločijo za nadaljnje preverjanje, oziroma, če so podatki na vloženi deklaraciji točni, se deklaracija uradno potrdi, blago pa je prepuščeno v izbrani postopek, pri čemer je pogoj, da je poravnan tudi carinski dolg.

2 OBIČAJNI CARINSKI POSTOPKI V PODJETJIH

Običajni carinski postopki so tisti, ki jih v večini uporabljajo podjetja, katera poslujejo na mednarodnem trgu (blago nabavljajo ali prodajajo na omenjenem trgu). Pri tem velja, da mora podjetje upoštevati določene postopke, ki so bili že opisani v prejšnjih točkah tega diplomskega dela - blago mora pridobiti eno izmed carinsko dovoljenih rab, lastnik blaga se odloči za carinski postopek, ki mu glede na njegovo poslovanje najbolj ustreza, seveda pa vsem tem postopkom sledi še vložitev carinske deklaracije. Čeprav je podjetje nosilec carinskega postopka, le-to pride v stik s svojim blagom zadnje, saj ga za njegov račun in ime običajno v tovrstnih postopkih zastopa špedicijsko podjetje (špediter), ki je specializirano za tovrstna zastopanja.

2.1 Carinsko skladišče

Carinsko skladišče je namenjeno skladiščenju blaga uvoznika, ki blagu še ni določil končne carinsko dovoljene rabe ali uporabe (saj pogosto uvoznik še ne ve, kakšno končno rabo ali uporabo bo sploh uvoženo blago imelo), pri tem pa uvozne dajatve niso obračunane vse do trenutka, ko uvoznik najde kupca, ki bo uvoženo blago prodal in plačal pripadajoče dajatve. Podobno omogoča carinsko skladišče tudi proizvodnemu podjetju, ki proizvaja blago, za katerega ne želi plačati dajatve za vse blago na zalogi v carinskem skladišču, temveč ga sprošča v prosti promet glede na proizvodne (ekonomske) potrebe. Carinsko skladiščenje je torej postopek v katerega se uvede neskupnostno blago, pri tem pa ni potreben obračun uvoznih dajatev in uporaba ukrepov trgovinske politike (Zupančič, 2008, str. 189).

CZ loči carinska skladišča na javna ali zasebna. Prvi primer je javno carinsko skladišče in pomeni, da lahko v njem svoje blago skladišči kdorkoli. Nasprotno pa velja za zasebno carinsko skladišče, pri katerem velja, da lahko v njem svoje blago skladišči le lastnik oziroma imetnik omenjenega zasebnega skladišča (zasebni lastnik je hkrati tudi depozitar). Velja pravilo, da imetnik skladišča ne rabi biti tudi lastnik blaga, ki se nahaja v skladišču, mora pa biti depozitar.

Pojasnilo o carinskem skladiščenju predvideva šest vrst carinskih skladišč, ki so razvrščena od tipa A do tipa F (FURS, 2004a, str. 2):

- skladišče tipa A je carinsko skladišče javne narave, odgovornost v zvezi s skladiščem nosi lastnik omenjenega skladišča;
- skladišče tipa B je skladišče javne narave, pri čemer vso odgovornost nosi depozitar;
- skladišče tipa F tudi velja za skladišče javne narave, katerega upravljanje pa je v pristojnosti carinskega organa;

- skladišče tipa C je zasebno skladišče, pri čemer je pomembno to, da odgovornost nosi lastnik skladišča, ki je hkrati tudi depozitar, ni pa predvideno, da bi moralo biti blago v njegovi lasti;
- skladišče tipa D velja za zasebno, pri katerem je odgovornost na strani lastnika skladišča (hkrati je ta oseba tudi depozitar), ne velja pa, da bi ta oseba morala imeti v lasti tudi skladiščeno blago. Poenostavljen postopek hišnega carinjenja v tem primeru omogoča sprostitev blaga v prosti promet (dovoljenje za sprostitev pa se izda na podlagi vrste, carinske vrednosti ali količine, ki je bila določena, ko se je blago vneslo v postopek carinskega skladiščenja);
- skladišče tipa E je prav tako zasebno skladišče, pri katerem ima vso odgovornost lastnik skladišča (je hkrati depozitar, vendar ni zavezujoče, da tudi lastnik blaga). Omenjeni postopek se večinoma izpelje v primeru, ko dovoljenje ne predvideva prostora za carinsko skladiščenje. Skladišče tipa E dovoljuje tudi postopke, predvidene za skladišče tipa D.

Glavna sprememba pri tem postopku po novem CZU je v označevanju vrst carinskih skladišč. Vsa zasebna carinska skladišča imajo oznako ZS, predhodno opisana javna pa oznake tip I, II, III. Obstoječih dovoljenj ni potrebno spremeniti, saj so v evidencah tipi skladišč samodejno zamenjani (FURS, 2016a).

ZICPES v svojem 32. členu omenja tudi primernost prostorov za carinsko skladiščenje in sicer mora v prostorih kjer se blago hrani samo za določen čas in v prostorih opredeljenih kot carinsko skladišče obstajati možnost izpeljave temeljite carinske kontrole. Možnost izpeljave temeljite carinske kontrole pa je možna takrat, ko je prostor urejen tako, da se blago ne more odstraniti na nedovoljen način (se ne more uporabiti sile ali poškodovati varovalnih naprav na način, da se ne bi moralo določiti višine predvidenih dajatev).

Omembe vreden je tudi rok skladiščenja v carinskem skladišču, za katerega velja, da lahko blago v carinskem skladišču ostane za nedoločen čas. Obstajajo izjeme, ko lahko carinski organi določijo rok, do katerega mora depozitar blagu dodeliti novo carinsko dovoljeno rabo ali uporabo (FURS, 2004a, str. 3). Za samo upravljanje carinskega skladišča je potrebno dovoljenje carinskih organov, kjer se tudi določijo pogoji za njihovo upravljanje.

2.2 Carinjenje pri uvozu

Ko se blago vnese na območje Unije, to blago zapade pod carinski nadzor in od tega trenutka je lahko v domeni preverjanja s strani carinskih organov. Blago je potrebno deklarirati na ustni način, v kolikor to ni možno, mora uvoznik blaga vložiti pisno deklaracijo in določiti v kateri postopek naj se blago vnese. Prva izmed možnosti je, da carinjenje opravi mejna carinska izpostava, druga možnost pa predvideva uvedbo blaga v postopek tranzita, s pomočjo katerega se blago odpelje na kraj znotraj območja Unije, kjer bo vpeljana v ustrezen carinski postopek (FURS, 2016g). Ko je blago predano carinskemu

organu, se mora blagu prvo določiti eno izmed carinsko dovoljenih rab ali uporab, ki so opisane v prejšnjih točkah tega diplomskega dela. Po vnosu blaga v carinsko območje pa deklarant vloži deklaracijo za enega izmed carinskih postopkov, ki so prav tako opisani v prejšnjih točkah tega diplomskega dela.

Pri postopku uvoza, ki ima seveda določene specifike, običajno kupcu (uvozniku) proti plačilu pomagajo špediterska podjetja, ki so specializirana za izvedbo carinskih postopkov. Na ta način so špediterji kot predstavniki kupca običajno prvi obveščeni o fizičnem prihodu blaga pred carinske organe, kjer bo potekal tudi uvozni carinski postopek. Špediter informacijo o prihodu blaga prenese na uvoznika in od njega zahteva uvozno dispozicijo, ki predstavlja nalog za carinjenje, ravno tako pa se z njo prenese odgovornost s špediterja na uvoznika. Uvozna dispozicija in predloženi račun sta za špediterja osnova, na podlagi katere izdela EUL. Gre za dokument, na katerem najdemo vse podatke iz fakture, prav tako pa je iz njega na podlagi uvrstitve blaga v določeno tarifo razvidna tudi višina uvoznih dajatev (Dimitrijević, 2010, str.14).

V kolikor so vsi podatki na EUL pravilni, jo lahko špediter vloži carinskim organom na lokaciji kjer se nahaja blago. Carinski organi pregledajo vloženo dokumentacijo in ujemanje z vso ostalo dokumentacijo ter jo tako zavrnejo ali potrdijo in predajo v nadaljnjo obravnavo. Enega zadnjih korakov predstavlja preverjanje usklajenosti vložene dokumentacije in fizičnega stanja blaga, ki predstavlja predmet uvoznega carinjenja. Neskladnosti lahko pripeljejo do zavrnitve celotne vložene dokumentacije, pri čemer se postopek carinjenja blaga ustavi, v nasprotnem primeru (če nepravilnosti ni) pa se blago sprostí izpod carinskega nadzora, uvoznik pa ga lahko fizično prevzame. Uvozni postopek se na ta način zaključi, vložena EUL pa postane osnova za plačilo uvoznih dajatev (Dimitrijević, 2010, str.14).

2.3 Carinjenje pri izvozu

O carinskem postopku izvoza govorimo kadar blago, ki je opredeljeno kot skupnostno blago, zapusti območje Skupnosti. Postopek izvoza je tako sestavljen iz carinskega nadzora nad blagom, ukrepov trgovinske politike, izpolnitve formalnosti v zvezi z izvozom in plačilom izvoznih dajatev, ki pa jih v EU ni (SPIRIT, 2016c).

Kostelec (2009, str. 14) navaja, da izvoz blaga predstavlja pravo davčno oprostitev, kar pomeni, da omogoča izvozniku, ki je davčni zavezanec, odbitek vstopnega davka na dodano vrednost. Davčni zavezanec mora imeti zadostne dokaze, da je blago zapustilo območje Skupnosti (potrditev lista EUL s strani carinskega organa).

Enak postopek kot velja na splošno, velja tudi pri samem izvozu blaga, kar pomeni, da ima pravico do vložitve carinske deklaracije vsak, ki ima sedež oziroma stalno prebivališče na

carinskem območju in blago lahko preda carinskim organom, skupaj z vso pripadajočo dokumentacijo, katera je potrebna za izvedbo izvoznega carinskega postopka.

Carinske deklaracije se vložijo pri carinskem uradu, ki je pristojen za nadzor v kraju, v katerem ima izvoznik svoj sedež ali v katerem je blago zapakirano in pripravljeno na izvoz. V trenutku, ko je sprejeta, postane blago predmet obravnave po carinski zakonodaji in ostane pod carinskim nadzorom do izstopa. Izstopiti mora v nespremenjeni obliki (Kostelec, 2009, str. 14). Zupančič (2008, str. 232) pri izvoznem carinskem postopku omenja tudi uporabo informacijske tehnologije, ki olajšuje izvozni carinski postopek. Avtomatiziran carinski postopek - AES (angl. *Automated Export System*) omogoča avtomatsko poslovanje z izvozno carinsko deklaracijo z uporabo elektronsko podpisanih sporočil med deklarantom in carino. Na ta način lahko govorimo o avtomatiziranem izvoznem carinjenju, ki omogoča tudi izmenjavo sporočil med carinskim uradom zadolženim za izvozno carinjenje in izstopnim carinskim uradom, ter pri izstopnem carinskem uradu tudi za avtomatizirano poslovanje in potrjevanje izstopa.

V povezavi z izvozom poznamo naslednje postopke (FURS, 2016d, str. 3, 4):

- **dokončni izvoz** predstavlja najpogostejšo obliko izvoza. Uporablja se za blago, ki v trenutku izvoza ni namenjeno vrnitvi v EU. Postopek izvoza je postopek, ki poteka v dveh fazah – kot pričetek velja vložitev carinske deklaracije (urad izvoza), blago pa se nato izvozno ocarini. Urad izvoza svoje delo opravi, ko blago prepusti v postopek izvoza. Druga faza pa predvideva odpremo blaga na mejo, kjer se postopek dokončnega izvoza zaključi, ko carinski organi potrdijo izstop blaga z območja Unije;
- **začasni izvoz** je postopek, ki ga carinski organ odobri takrat, kadar je blago namenjeno ponovnemu uvozu v Unijo (na primer obisk na sejmu v tujini). Postopek se prične pri blagovni izpostavi z vložitvijo elektronske carinske deklaracije, ki se ji na zahtevo carinskega organa priložijo predpisani dokumenti, potrebni za izvedbo postopka. Začasno izvoženo blago je potrebno uvoziti nazaj in sicer v času, ki ga je določil carinski organ, najkasneje pa v obdobju treh let (v enakem stanju in ob pogoju, da se lahko ugotovi istovetnost blaga);
- **pasivno oplemenitenje** (predelava, popravilo blaga ipd.) že opisani postopek, ki omogoča začasni izvoz iz carinskega območja ter kasneje ponovni uvoz in sprostitev v prosti promet s popolno ali delno oprostitvijo uvoznih dajatev oplemenitenega blaga; za izvajanje je potrebno dovoljenje carinskih organov.

3 POENOSTAVLJENI CARINSKI POSTOPKI

Kljub specifikam carinskih postopkov CZ predvideva oziroma omogoča nekatere poenostavitve pri izvajanju formalnosti v carinskih postopkih. Vse poenostavitve temeljijo na zaupanju med carinskim deklarantom oziroma carinskim zavezancem ter carinskim organom. Zanje velja, da se določene pristojnosti prenesejo s carinskih organov na

podjetja, le ta pa morajo za izvedbo poenostavitev imeti potrebno znanje in zaupanje carinske službe. Samo izvedbo poenostavljenih postopkov lahko podjetja prenesejo na špediterje (Kobale, Leskovar, Godec & Kastelic, 2009, str. 109).

Namen poenostavitev je, da omogočijo hiter pretok blaga, brez dolgotrajnega čakanja na izvedbo carinskega postopka pri carinskem organu, kar za gospodarske subjekte predstavlja posebno ugodnost. Izvedeni morajo biti tako, da omogočajo ustrezno naknadno kontrolo (Vraničar, 1995, str.75). Delijo se glede na smer potovanja blaga, v uvozne in izvozne postopke in v nadaljevanju so predstavljeni poenostavljeni postopki carinjenja, predvideni s strani pristojnih organov.

Poenostavljeni carinski postopki so (SPIRIT, 2016b):

- **nepopolna carinska deklaracija** (zanjo velja, da za aktivacijo postopka potrebujemo carinsko deklaracijo EUL, ki ob predložitvi ne vsebuje vseh potrebnih podatkov in prilog, saj se le-te dopišejo in predložijo kasneje);
- **poenostavljen postopek prijavljanje pri izvozu, poenostavljen postopek prijavljanja pri uvozu** (uporaba komercialnega ali upravnega dokumenta namesto enotne upravne listine);
- **hišno carinjenje pri izvozu, hišno carinjenje pri uvozu** (prijavljanje blaga v izbrani postopek na podlagi vpisa v evidence; blaga ni treba predložiti carini);
- **status pooblaščenega prejemnika pri uvozu** (namembnemu organu ni potrebno predložiti blaga, ki se nahaja v tranzitu);
- **status pooblaščenega pošiljatelja** (namembnemu uradu odhoda ni potrebno predložiti blaga, ki se nahaja v tranzitu).

3.1 Nepopolna carinska deklaracija

Podjetja se včasih srečujejo s primeri, ko je potrebno cariniti blago, za katerega pa nimajo na voljo vseh potrebnih podatkov, ki jih predvideva vloga carinske deklaracije. Ko se podjetje znajde v takšni situaciji, carinski organi predvidevajo možnost vložitve nepopolne carinske deklaracije, ki pa jo je kasneje (ko ima podjetje na voljo vse podatke) potrebno dopolniti z zahtevanimi podatki.

Postopek vložitve nepopolne carinske deklaracije tako daje možnost, da se blago prepusti v postopek carinjenja s pomočjo carinske deklaracije v elektronski obliki, katera ne vsebuje vseh zahtevanih podatkov za potrditev zelenega postopka carinjenja. Za blago, ki je bilo v carinski postopek vpeljana na omenjeni način, mora deklarant do časa, preden preteče vnaprej določeni časovni interval, dostaviti, oziroma predložiti vso potrebno dokumentacijo za dopolnilno carinsko deklaracijo. Potrebno pa je omeniti tudi, da je nepopolna carinska deklaracija vedno sprejeta le na zahtevo deklaranta (FURS, 2015b, str. 3).

FURS (2015b, str. 3) za pridobitev oziroma odobritev nepopolne carinske deklaracije predvideva oziroma zahteva vsaj podatke in podrobnosti, ki so potrebne za izpolnitev vloge za nepopolno carinsko deklaracijo. V primeru, ko vložene carinske deklaracije ne spremljajo vsi zahtevani dokumenti, pa jo mora spremljati najmanj tista dokumentacija, ki se zahteva in je potrebna za izvedbo postopka sprostitev blaga v prost promet, oziroma za uvedbo blaga v izbrani carinski postopek (npr. račun, dokument za preferencialno obravnavo blaga).

Bistvo poenostavitve je, da se omogoči čimprejšnja prepustitev blaga carinskemu deklarantu, kljub nepopolni vloženi carinski dokumentaciji. Dovoljenje za prepustitev blaga omogoča in izdaja carinski organ, pri katerem je bilo blago predloženo (Vraničar, 1995, str. 303).

3.2 Poenostavljen postopek prijavljanja

Poenostavljen postopek prijavljanja omogoča, da se blago predloži v carinski postopek na podlagi poenostavljene deklaracije namesto na podlagi EUL (FURS, 2015b, str. 3). Kot pravi Zupančič (2008, str. 133) mora imeti deklaracija v tem primeru vpisane vsaj podatke, ki služijo za prepoznavanje blaga. Carinski organi imajo možnost odobritve, da zahtevo za sprostitev blaga v prosti promet nadomesti splošna zahteva za sprostitev v prosti promet v določenem obdobju. Poenostavljenemu postopku prijavljanja blaga oziroma poenostavljeni deklaraciji pa mora biti obvezno priložena dokumentacija, s pomočjo katere se lahko dovoli sprostitev blaga v prosti promet oziroma izvedba izbranega carinskega postopka.

Postopek poenostavljenega prijavljanja pri uvozu omogoča, da se blago uvede v uvozni carinski postopek na podlagi poenostavljene deklaracije ali pa na podlagi upravnega ali komercialnega dokumenta, ki vsebuje vse potrebne podatke za poenostavljeno carinsko deklaracijo. Dovoljenje za poenostavljeno carinsko deklaracijo se izda tistemu, ki je zahtevo za carinsko deklaracijo vložil in ki istovrstno blago ponavljajoče prijavlja v določen carinski postopek ter se lahko enostavno uvršča v kombinirano nomenklaturu carinske tarife, kar na pristojnih mejnih prehodih zagotavlja ustrezno kontrolo nad blagom. Za sprejem omenjene poenostavljene carinske deklaracije so lahko navedeni samo carinski uradi uvoza na slovenski meji s tretjimi državami (Luka Koper, Pošta Ljubljana, Letališče Jožeta Pučnika). V kolikor vložimo tovrstno deklaracijo, jo mora obvezno spremljati dokumentacija, na podlagi katere se izvede ustrezen postopek (uporabljajo se pravila, ki veljajo za sprejem nepopolne deklaracije) (FURS, 2012, str. 16, 17).

Tudi pri izvozu blaga ima izvoznik možnost izbire **postopka poenostavljenega prijavljanja pri izvozu**, pri čemer postopek smiselno sledi enakim korakom in pravilom, ki veljajo za zgoraj opisan postopek poenostavljenega prijavljanja pri uvozu.

FURS (2016a, str. 19) sporoča, da sta po novi zakonodaji postopek nepopolne deklaracije in postopek poenostavljene deklaracije združena v en postopek in sicer v postopek poenostavljene deklaracije. Vsebinsko postopek ostaja enak, kot je opredeljen v trenutno veljavni zakonodaji.

3.3 Prijavljanje blaga na podlagi hišnega carinjenja

Hišno carinjenje (tudi deklariranje na podlagi knjigovodskih vpisov) je naslednja izmed poenostavitev, ki jih omogočajo carinski organi. Lastnik dovoljenja za poenostavljeni postopek prijavljanja na podlagi hišnega carinjenja lahko blago uvede v določeni željeni carinski postopek znotraj prostorov podjetja, lahko pa tudi na drugih mestih, ki jih potrdi carinska služba. Lastnik tovrstnega dovoljenja mora ustrezno zavesti pričetek postopka in postopek tudi ustrezno voditi in izpeljati (FURS, 2015b, str. 4).

Osnovo poenostavitve predstavlja prevoz blaga, pri katerem blago prepeljemo pri uvozu s tranzitnim dokumentom direktno z meje do podjetja, pri izvozu pa s pomočjo lista 3 EUL ali komercialnim dokumentom (fakturo) z žigom pooblaščenega pošiljatelja direktno iz podjetja do izstopa na meji. Omenjena poenostavitev predstavlja najpogosteje uporabljeno poenostavitev tako pri izvozu kot uvozu blaga. Primernost postopka se predvideva za vsa podjetja, ki se soočajo z večjim številom dobav in odprem različnih vrst blaga (Emih, 2007, str. 17).

FURS (2015b, str. 4) navaja tudi nekaj pogojev za odobritev omenjene poenostavitve. Postopek hišnega carinjenja lahko pristojni carinski organ odobri le na podlagi pisnega zahtevka, ki ga FURS preveri (izpolnjevanje pogojev in meril) in izda dovoljenje za uporabo omenjene poenostavitve. Kot osnovne pogoje in merila za odobritev poenostavljenega postopka hišnega carinjenja pa FURS navaja:

- upoštevanje zahtev carinskih organov;
- primerno urejen način vodenja in spremljanja transportnih in poslovnih vpisov, na način, ki omogoča kontrolo s strani carinskih organov;
- sposobnost poravnati svoje finančne obveznosti.

Vzporednico dosedanjemu dovoljenju za hišno carinjenje po novem CZU predstavlja dovoljenje za vpis v evidence deklaranta z oprostivjo predložitve blaga (FURS, 2016a).

3.3.1 Hišno carinjenje pri uvozu

Postopek prijavljanja blaga na podlagi dovoljenja za hišno carinjenje pri uvozu omogoča, da se blago predloži v izbrani uvozni carinski postopek v prostorih podjetja ali na drugih mestih, ki jih je predhodno odobril carinski organ (FURS, 2012, str. 10).

V praksi je bilo blago v večini primerov predhodno v tranzitnem postopku, kar pomeni da mora imetnik dovoljenja najprej izpolniti obveznosti iz statusa pooblaščenega prejemnika in šele nato obveznosti obveščanja iz zahtevanega carinskega postopka (Rauter Razboršek, 2011, str. 19). Zupančič (2001a) navaja, da je tovrstnih dovoljenj izdanih največ in ta imajo tudi največjo praktično vrednost, zaradi njihove preglednosti, preprostosti ter lahke povezljivosti z drugimi procesi v podjetju.

Dovoljenje za prijavljanje na podlagi hišnega carinjenja pri uvozu se izda, kadar gre za enega izmed naslednjih primerov (Zupančič, 2008, str. 135):

- preden se blago sprost v prosti promet se šteje kot del skupnega tranzitnega postopka, v sklopu katerega je tisti, ki je vložil zahtevek, upravičen do poenostavitev pri ustreznem carinskem uradu (status pooblaščenega prejemnika);
- preden se je blago sprostilo v prosti promet, je bilo udeleženo tudi v postopku z ekonomskim učinkom (npr. postopku carinskega skladiščenja);
- blago je bilo predloženo carinskemu organu in nato prepeljano v dovoljene prostore v skladu s tranzitnim postopkom, ki ni skupnostni tranzitni postopek in ne skupni tranzitni postopek;
- blago je pripeljano na carinsko območje Skupnosti in ni zavezano predložitvi carinskemu uradu.

Imetnik dovoljenja mora po prispetju blaga na odobreno lokacijo obvestiti lokalni carinski urad in ga vpisati v evidence skladno z opredelitvijo v dovoljenju. V trenutku, ko je obvestilo o predložitvi poslano, začne teči rok, v katerem se lahko pristojna carinska izpostava odloči za kontrolo blaga in o tem tudi obvesti imetnika dovoljenja, v nasprotnem primeru pa dobi sporočilo o prepustitvi blaga. V primeru pregleda blaga mora imetnik dovoljenja pregled omogočiti, zagotoviti vse potrebne informacije in počakati z raztovorom.

Pri hišnem carinjenju se blago lahko sprošča v prosti promet oziroma drugi izbrani carinski postopek tudi zunaj delovnega časa pristojne carinske izpostave in sicer v primeru vložitve začetne popolne deklaracije. Deklarant mora ob koncu obračunskega obdobja vložiti tudi dopolnilno carinsko deklaracijo, če na začetku postopka ni vložena popolna deklaracija (FURS, 2012, str. 12).

3.3.2 Hišno carinjenje pri izvozu

Tudi formalnosti katere je potrebno izpolniti pri uradu izstopa se lahko poenostavijo. Na podlagi pisnega zahtevka in v skladu s pogoji, ki jih carinski organi predpisujejo za prijavljanje na podlagi hišnega carinjenja za sprostitev v prosti promet se izda dovoljenje za hišno carinjenje pri izvozu vsaki osebi, ki želi izvozne formalnosti izvajati v svojih prostorih oziroma drugih krajih, ki jih je odobril carinski organ (Zupančič, 2008, str. 141).

Imetnik takega dovoljenja pridobi status priznanega izvoznika. Le ta mora pred odstranitvijo blaga z odobrene lokacije ustrezno obvestiti carinski urad izvoza (pristojno carinsko izpostavo) z vložitvijo poenostavljene ali popolne izvozne deklaracije ter carinskim organom dati na razpolago vse dokumente, ki se zahtevajo pri izvozu blaga. V primeru vložitve popolne izvozne deklaracije se zahteva po dopolnilni deklaraciji opusti. Tak postopek je sedaj v praksi že pravilo.

V trenutku oddaje deklaracije začne teči rok, v katerem se lahko pristojna carinska izpostava odloči za kontrolo ter o tem ustrezno obvesti imetnika dovoljenja. Po preteku roka pa se šteje, da je blago prepuščeno priznanemu izvozniku v izbrani postopek. Blago se lahko sprošča v izvozni postopek tudi zunaj uradnih ur pristojne carinske izpostave. Ko priznani izvoznik odda obvestilo, oziroma preden se izvede odstranitev, mora blago vpisati v svoje evidence. Vpis v evidence mora poleg podatkov iz poenostavljene deklaracije za hišno carinjenje pri izvozu vsebovati še podatke:

- vrsta in registrska oznaka prevoznega sredstva, predhodni carinski postopek, če je bilo blago v predhodnem postopku;
- vrednost blaga;
- številka in datum dopolnilne deklaracije (vpis se opravi naknadno).

Carinski organ za dokazilo o tem, da je blago zares zapustilo območje Skupnosti uporablja elektronsko potrdilo o izvozu (FURS, 2012, str. 16).

3.4 Pooblaščen prejemnik

Status pooblaščenega prejemnika je naslednja izmed poenostavitev, ki omogoča imetniku dovoljenja, da namembnemu uradu ne rabi dostaviti blaga, ki se nahaja v tranzitu, ampak ga lahko prepelje do lastnega namembnega prostora ali na drugo v naprej določeno mesto, kjer se bo razložilo. Za izvajanje poenostavitve je potrebno splošno dovoljenje in pridobitev soglasja za elektronsko izmenjavo podatkov s FURS. Pooblaščen prejemnik preko sistema računalniške izmenjave podatkov nadzornemu carinskemu uradu sporoči prispetje blaga na podlagi spremne tranzitne listine, predložene s strani prevoznika in sam konča tranzitni postopek.

Dovoljenje za status pooblaščenega prejemnika se v praksi izda v povezavi z dovoljenjem za hišno carinjenje pri uvozu saj samo status zase namreč še ne omogoča takojšnje uporabe blaga, ker je ta mogoča šele po uvedbi v določeno carinsko dovoljeno rabo ali uporabo, na primer sprostitev v prosti promet (Rauter Razboršek, 2011, str. 15). Uporablja se lahko samo v državi članici, ki je dovoljenje izdala in se lahko pridobi le, če se blago redno prejema (FURS, 2011, str. 4).

3.5 Pooblašчени pošiljatelj

Pooblašчени pošiljatelj je oseba, kateri so carinski organi izdali dovoljenje, da lahko za blago začne tranzitni postopek, ne da bi moralo blago biti predloženo pri odhodnem carinskem organu. Blago se predloži v prostorih pooblaščenega pošiljatelja, kjer se nalaga za prevoz. Pooblašчени pošiljatelj pri svoji nadzorni carinski izpostavi vloži carinsko deklaracijo za pošiljko, pripravljeno za tranzit, preko sistema za računalniško izmenjavo podatkov (Zupančič, 2008, str. 163).

Pooblašчени pošiljatelj, ki je tudi glavni zavezanec lahko opravlja naslednje formalnosti (European commission, 2016, str. 356):

- izdaja tranzitne deklaracije;
- nameščanje carinske oznake na prevozna sredstva ali tovorke;
- pošiljanje blaga brez vmešavanja carine, s tem, da izpolni EUL najpozneje ob pošiljanju.

FURS (2015b, str. 4) pa predvideva tudi osnovne pogoje pridobitve dovoljenja obravnavanega poenostavljenega postopka:

- prosilec mora biti registriran znotraj Unije;
- prosilec mora tranzitni postopek uporabljati kontinuirano;
- carinskim organom je znano, da prosilec zmore izpolnjevati obveznosti v povezavi s tranzitnimi postopki;
- prosilec kontinuirano dobavlja in pošilja blago s pomočjo tranzitnega postopka;
- prosilec ima dovoljenje za uporabo skupnega zavarovanja v tranzitnem postopku ali dovoljenje za opustitev zavarovanja v primeru zahtevka za status pooblaščenega pošiljatelja;
- prosilec ni registriran kot kršitelj na področjih, ki urejajo carinske in davčne predpise.

Poenostavitve iz dovoljenja za status pooblaščenega pošiljatelja se lahko izvajajo le za skupnostne tranzitne operacije, ki se začnejo v državi članici, v kateri je bilo dovoljenje izdano (FURS, 2011, str. 6).

Ta in v prejšnji točki opisani status pooblaščenega prejemnika se v enaki obliki uporabljata tudi po 1. 5. 2016 (FURS, 2016a).

3.6 Plačilo zneska dajatev

Rauter Razboršek (2011, str. 19) navaja, da imajo imetniki dovoljenj za poenostavitve običajno tudi dovoljenja za odlog plačila zneska dajatev. V nasprotnem primeru je

potrebno znesek dajatev plačati v roku desetih dni od dneva, ko mu je bil dolgovan znesek sporočen.

Dovoljenje za odlog plačila omogoča plačilo dajatev v roku:

- pri tedenskem vlaganju dopolnilnih deklaracij se plačajo do petka četrtega tedna, ki sledi koledarskemu tednu, za katerega je bila vložena;
- pri mesečnem vlaganju dopolnilnih deklaracij se plača najkasneja 16. dan v mesecu, ki sledi koledarskemu mesecu, za katerega je bila vložena.

Omenjeno dovoljenje za odlog se uporablja tako v običajnih kot poenostavljenih postopkih. Kasneje predstavljeno in obravnavano podjetje X ima urejeno dovoljenje za odlog plačila zneska dajatev, kot tudi zavarovanje z bančno garancijo.

3.7 Pooblaščen gospodarski subjekt (AEO)

Ker je svetovna trgovina v porastu, ob tem pa se pojavljajo vse večje varnostne grožnje za mednarodni pretok blaga, so carinske uprave prisiljene k zagotavljanju večje varnosti toka mednarodne trgovine. Eden izmed glavnih gradnikov za zagotavljanje večje varnosti mednarodne trgovine je prav zagotovo status pooblaščenega gospodarskega subjekta (angl. *Authorised Economic Operator*, v nadaljevanju AEO), kateri je priznan v vseh državah članicah EU in nima roka veljavnosti. Podjetja lahko pridobijo status AEO takrat, ko uspejo dokazati, da razpolagajo s kakovostnimi notranjimi procesi, ki omogočajo varnost dobavne verige (varnost v smislu podatkov v celotni dobavni verigi in tudi varnost v smislu fizičnega dostopa do nepooblaščenega spreminjanja blaga). Podjetja, ki razpolagajo s statusom AEO imajo tako koristi glede hitrejšega gibanja blaga preko meja, prav tako pa se podjetjem s tem statusom tudi bistveno poveča njihov ugled navzven (Pannu, 2014b, str. 54). Novi CZU med priporočila podjetjem uvršča tudi pridobitev statusa AEO.

Jere (2013, str. 66) pravi, da stanje v Sloveniji kaže na interes in potrebo gospodarskih družb po uvajanju statusa AEO v svoje poslovanje, saj je s stališča gospodarskih družb pomen statusa velik. Predvsem krajši čas in zmanjšanje stroškov pri carinskih postopkih, posledično pa učinkovitejše poslovanje je namreč v domeni vsake gospodarske družbe.

Pannu (2014b, str. 55) pa v povezavi s pooblaščenim gospodarskim subjektom izpostavlja tudi to, da status AEO sicer ni obvezen, vendar lahko njegova odsotnost pomembno vpliva tudi na višino stroškov, povezanih z uvoznimi in izvoznimi posli. Status pooblaščenega gospodarskega subjekta pa po njegovem mnenju prinaša tudi konkurenčno prednost v smislu manjšega števila inšpekcij s strani nadzornega carinskega organa, ter eno izmed danes izjemno pomembnih prednosti – občutek varnosti pri poslovanju s podjetjem.

FURS (2015c, str. 3) predlaga, da se še pred vložitvijo zahtevku za izdajo potrdila AEO izpolni vprašalnik za samoocenitev, priporočen s strani Evropske komisije. Namen vprašalnika je priskrbeti čim več podatkov o vložniku zahtevka. S tem se pospeši postopek preverjanja, hkrati pa tako vložniki pridobijo tudi pregled nad samim stanjem znotraj podjetja in lahko že med samim izpolnjevanjem vprašalnika za samoocenitev ugotovijo tveganja in jih poskusijo odpraviti oziroma zmanjšati. Vprašalnik je potrebno priložiti vlogi za pridobitev potrdila, izpolnitev le tega pa običajno predstavlja prvo zahtevno oviro pri postopku pridobivanja potrdila.

Priprave na pridobitev statusa tako pomenijo pregled organizacijske strukture podjetja od začetka do konca. Povežejo se sicer raznoliki oddelki, izboljša komunikacija in ugotovijo se prednosti ter slabosti. Vse le z namenom enega končnega cilja, da se racionalizira potek dela, poveča učinkovitost, uvedejo najboljše prakse in rešitve, ter doseže celovita preglednost dobavne verige, varnosti in skladnost. Tudi rezultati študije Chang in Wu (2015) kažejo, da najtežji korak pri pridobivanju statusa AEO predstavlja ravno samoocena tveganja in oblikovanje varnostne politike, medtem ko je nadalje najlažje zagotoviti vzpostavitev varnosti. Ugotovljeno je bilo tudi, da če je bilo podjetje sposobno status AEO pridobiti se je to nadalje pokazalo predvsem v pozitivni korelaciji z obsegom prometa podjetja in številom zaposlenih.

AEO prinaša podjetjem koristi na večih ravneh in podkrepi njihov položaj na trgu saj kažejo zavezanost k upravljanju s tveganji, izpolnjevanje zahtev svetovne trgovine in racionalizirano poslovanja. Dandanes dokazati, da je podjetje varno je zelo močno sporočilo, ki lahko privede do odločilne razlike pri pridobivanju posla. Pannu (2014a, str. 48) zato podjetjem predlaga, da glede na trajanje akreditacijskega postopka pridobivanja statusa AEO in kasnejših koristi ter ugodnosti, ki iz pridobljenega statusa izhajajo morda bolje pričeti resno razmišljati o postopku njegove pridobitve prej kot pa kasneje.

Podjetja imajo možnost pridobiti naslednja potrdila AEO (Rauter Razboršek, 2011, str. 21):

- potrdilo AEO za carinske poenostavitve (AEOC); imetniki zaprosijo za ugodnosti zaradi poenostavitev iz carinskih predpisov;
- potrdilo AEO za varnost in varstvo (AEOS); imetniki zaprosijo za ugodnosti zaradi olajšav pri carinskih kontrolah v zvezi z varnostjo in varstvom pri vnosu ali iznosu iz carinskega območja Skupnosti;
- potrdilo AEO za carinske poenostavitve/ varnost in varstvo (AEOF); imetniki zaprosijo za ugodnosti iz obeh prejšnjih alinej.

3.8 Pooblašчени izvoznik

V praksi se je dokazovanje porekla blaga izkazalo za zelo zahtevno, zato evropska zakonodaja omogoča tudi možnost poenostavljenega potrjevanja porekla blaga, ki se dovoljuje podjetjem, s pridobljenim statusom pooblaščenega izvoznika (Strle, 2011, str. 34). Za omenjeno poenostavitev lahko zaprosijo podjetja in posamezniki, poenostavitev pa prinaša možnost določanja porekla blaga za tisto blago, ki presega vrednost 6.000 EUR (izjavo o poreklu podpisnik izstavi na svojem računu ali komercialnem dokumentu, ki je priložen blagu ob izvozu). Podjetja, ki z omenjeno poenostavitvijo ne razpolagajo, lahko podpisujejo izjavo o poreklu le do vrednosti blaga v višini 6.000 EUR, v kolikor vrednost blaga presega to številko, pa morajo tekom izvoznega postopka izpolniti ustrezno dokumentacijo, na primer EUR.1 (SPIRIT, 2016b).

Preko meja naše države status pooblaščenega izvoznika velja za spoštovanega, saj podjetja, ki izvažajo blago, s pomočjo omenjenega statusa povečujejo svoj ugled in boniteto pri svojih poslovnih partnerjih. Veljajo namreč za izvoznike z nizko stopnjo tveganja. Status pooblaščenega izvoznika pa pomeni tudi transparentno poslovanje podjetja, dokazuje kadrovska sposobnost poznavanje predpisov in konstantno spremljanje sprememb zakonodaje ter sprememb na področju porekla.

Carinska služba podeli status pooblaščenega izvoznika posameznemu izvozniku, ki blago pogosto odpremlja, da samostojno določa poreklo blaga ne glede na vrednost izdanega blaga. Pogoji pri izdaji tovrstnega dovoljenja pa je, da lahko imetnik carinskim organom kadarkoli ponudi možnost preverjanja statusa porekla blaga in izpolnjuje še nekatere druge zahteve. Status pooblaščenega izvoznika lahko carinski organi odobrijo glede na vsakršne pogoje, za katere menijo, da so primerni, pooblaščen izvoznik pa prejme številko carinskega pooblastila, ki mora biti uporabljena na izjavi vsakega računa. Za dovoljenje pooblaščenega izvoznika lahko zaprosi vsak izvoznik blaga s poreklom, proizvajalec ali trgovec s sedežem v Republiki Sloveniji, pod pogojem, da za namene pregleda carinskih organov ves čas hrani ustrezna dokazila o poreklu proizvodov, ki jih namerava izvoziti (FURS, 2016e, str. 1).

3.9 Prednosti in slabosti poenostavljenih carinskih postopkov

Namen poenostavljenih carinskih postopkov je poenostaviti poslovanje na eni strani gospodarskim subjektom, ki se stalno zavzemajo za zmanjšanje birokracije in stroškov, ki nastajajo pri njihovem poslovanju, kar posledično vpliva na njihovo konkurenčnost; ter na drugi strani tudi carinske službe, ki ravno tako teži k čim bolj učinkovitemu poslovanju. V nadaljevanju so opisane najbolj pogosto omenjene prednosti in slabosti, ki jih poenostavljeni carinski postopki prinašajo podjetjem.

Najpomembnejša prednost je v večji prilagodljivosti poslovanja podjetja, ker le ta več niso vezana na delovni čas carinskih organov. Blago se lahko carini 24 ur na dan, 7 dni v tednu in 365 dni v letu. Poslovanj s carinsko službo poteka skoraj v celoti brezpapirno saj med podjetji oziroma carinskimi zastopniki in carino teče izključno elektronska izmenjava podatkov. Vse intervencije carinske službe so v posameznih postopkih avtomatizirane, stiki po telefonu, elektronskih sporočilih niso več potrebni, arhiviranje dokumentov se v celoti opravlja samo na enem mestu, v podjetju ali pri njegovem zastopniku.

Zniževanje stroškov se pozna pri krajši poti prevoza in hitrejši odpremi (dobavi) blaga. Naloženo blago na kamionu lahko čaka na dokumentacijo na dogovorjenem mestu ali kar na dvorišču podjetja, ni mu potrebno potovati na carinjenje do carinskih izpostav ampak direktno na mejo. Posledica je manj prevoženih kilometrov in potrebnega časa. Časovni prihranek zaradi krajših postopkov pomeni večjo in boljše izkoriščenost prevoznih sredstev. Enako velja v obratni, uvozni smeri. Manjši so tudi stroški dokumentacije, obrazcev potrebnih za papirni postopek. Prihranek je tudi pri manjšem administriranju, saj je potrebno samo enojno arhiviranje. Ne sme pa se pozabiti na zmanjšano onesnaževanja zraka, katerega dandanes v veliki meri povzroča promet (Kobale at al., 2009 str. 112).

Emih (2007, str. 23) kot prednosti navaja tudi možnost samostojnega potrjevanja porekla blaga, povečanje konkurenčne prednosti in hitrejše realizacije poslovanja, v natančnejšem časovnem predvidevanju nakladanja in razkladanja vozil in predvsem v povečanem ugledu pri tujih partnerjih, dobaviteljnih ter kupcih.

Seveda pa vsaka novost prinaša tudi nekatere slabosti. V povezavi s poenostavljenimi carinskimi postopki se najpogosteje omenjajo (Emih, 2007, str.23):

- stroški z vzpostavitvijo informacijskega sistema in komunikacijske opreme;
- stroški usposabljanja zaposlenih za delo in vodenje postopkov;
- potreba po natančnem spremljanju sprememb v zakonodaji;
- odgovornost za pravilno izvedbo carinskih postopkov se prenese na podjetja (večje napake in kršitve so lahko kaznovane z odvzemanjem dovoljenja za izvajanje poenostavljenih carinskih postopkov);
- potrebno je natančno vodenje evidenc in izmenjava podatkov s carinsko službo.

4 UČINKI V PRIMERU VPeljAVE POENOSTAVLJENIH CARINSKIH POSTOPKOV

Cilj diplomskega dela je analizirati obstoječe postopke carinjenja v podjetju X in s pomočjo metode primerjalne analize v primeru uvedbe poenostavljenih postopkov carinjenja ugotoviti, ali bi vpeljava posameznih poenostavitev vplivala na bolj učinkovito poslovanje podjetja, kar bom podrobneje predstavila v tem poglavju. V tem poglavju bom kot prvo predstavila predmet in cilje raziskave, predstavila podjetje X, nato pa se bom posvetila raziskavi obstoječih postopkov carinjenja v podjetju in preučila možnosti za vpeljavo poenostavljenih postopkov v podjetje, ter posledično raziskala tudi finančne učinke, ki bi jih takšne poenostavitve prinesle.

4.1 Predmet in cilji raziskave

Predmet raziskave diplomskega dela so obstoječi carinski postopki v podjetju X in možnost vpeljave poenostavitve le-teh.

Pred samim praktičnim delom diplomskega dela, sem si zastavila tri osrednje cilje:

- ugotoviti in podrobneje opisati običajni potek carinjenja v podjetju X, kar bo predstavljalo osnovo in merilo za ugotavljanje stroškov, ki so povezani z obstoječimi carinskimi postopki v podjetju, ter izdelati kalkulacijo, ki bo služila za primerjavo med obstoječimi carinskimi postopki v podjetju in poenostavljenimi carinskimi postopki, ki bi bili primerni za uvedbo v podjetje;
- ugotoviti, kateri poenostavljeni postopki carinjenja bi bili najbolj primerni za uvedbo;
- podjetju X podati povratne informacije v obliki ugotovitev in priporočil, ki bodo izpostavljala pomanjkljivost v zvezi s carinskimi postopki v podjetju in hkrati podala konkretne nasvete za izboljšanje teh pomanjkljivosti.

4.2 Predstavitev podjetja X

Podjetje X je mednarodno podjetje, ki se ukvarja s proizvodnjo nogavic. Letno poročilo (2014) pravi, da gre za sodobno, dinamično in v prihodnost usmerjeno podjetje, ki kapital, znanja zaposlenih usmerja v raziskave in razvoj, proizvodnjo ter prodajo nogavic ter drugih znanih blagovnih skupin in znamk. Skupina je tako na trgu vodilni oblikovalec, proizvajalec in distributer lastne blagovne znamke, ki posega na področja športa, aktivnega preživljanja prostega časa in področje specialnih namenov. Skupina ima tudi številne sporazume za distribucijo mednarodnih športnih znamk in znamk za prosti čas, znotraj in v nekaterih primerih tudi zunaj Evrope. Vsakoletna konstantna rast podjetja pa je tista, ki kaže na uspešnost poslovanja.

Vizija družbe je usmerjena v nenehno razvijanje tehnologij v zvezi s športnimi oblačili, v razvoj specifičnih lastnosti proizvodov in v razvoj blagovnih znamk za uporabo v profesionalnem športu, ter tudi za posameznike, ki se s športom ukvarjajo le občasno. Širijo tudi področje raziskovanja in asortimana izdelkov na izdelke za zdravstvene namene, za pomoč ljudem in širši družbi. Visoko kakovostno tehnično znanje iz področja športa, zunanjih aktivnosti in zdravstva želijo uporabiti tudi na področju nogavic za vsakodnevno uporabo ter na področju spodnjega perila in s tem oblikovati nove globalne trende na zadevnih področjih. Vizija vključuje spodbudo delovnega okolja, ki doprinaša k razvoju idej, kreativnosti in dobremu počutju, ki koristi zaposlenim, procesom in strankam. Stremijo k čim manjšemu vplivu na okolje in čim večjemu doprinosu družbi, v kateri delujejo.

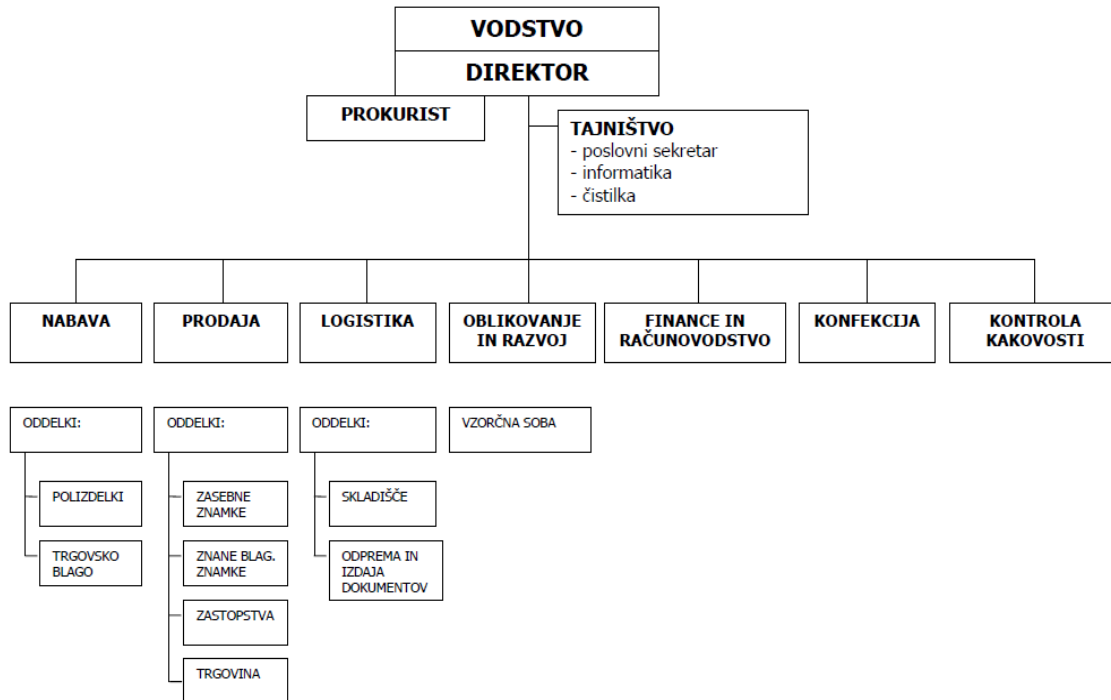
Poslanstvo družbe je podjetjem, ki delujejo na področju oblačil, športnih in zdravstvenih oblačil, zagotoviti visoko kakovostne nogavice in spodnje perilo ter na tak način ustvarjati prodajno uspešne proizvode, ki strankam povečujejo dobiček (Podjetje X, 2014).

Podjetje je organizirano v treh produktnih oddelkih in sicer glede na zasebne znamke, blagovne znamke ter distribucijo. Prva produktna oddelka se ukvarjata s razvojem, proizvodnjo ter prodajo nogavic. Proizvodno-prodajni program podjetja vsebuje tako funkcionalne nogavice, kot nogavice za prosti čas, torej od nogavic za profesionalne športnike in rekreativce, za vsakdanje mestne sprehajalce do najmlajših avanturistov. Razvoj in oblikovanje, ter pomemben del pletenja nogavic, poteka tako v matični družbi v Italiji kakor tudi v podjetju X in v partnerskih družbah. Obdelava, priprava za trg ter logistika v celoti poteka v Sloveniji. Del proizvodnje je moč najti tudi v Pakistanu ter Turčiji. Oddelek distribucija skrbi za trženje nekaterih znanih blagovnih znamk, ter nekaterih drugih izdelkov, ki so v fazi uvajanja.

Podjetje X vodijo trije prokuristi in direktorica. Vse prodajne in trženjske aktivnosti so organizirane v produktnih oddelkih. Nabavni oddelek skrbi za vodenje procesov načrtovanja proizvodnje polizdelkov, pakirnega materiala in konfekcioniranja blaga. Distribucijski oddelek nabavlja tržno blago sam. Služba planiranja proizvodnje, v okviru katere so organizirani oddelki nabave, planiranja konfekcijskih zmogljivosti in kontrole kvalitete, skrbi za dodeljevanje dela podizvajalcem, pravočasni prihod polizdelkov, nabavo embalažnega materiala, pravočasne dobave končnih izdelkov in kakovost izdelkov v skladu s standardi kakovosti podjetja. V tej službi se prepleta tudi uvozna funkcija. Služba za razvoj in oblikovanje posluje po navodilih razvojne službe iz Italije in skrbi predvsem za oblikovanje, tehnične lastnosti, kodiranje in kalkulacije izdelkov, ki so raziskani in razviti pri sodelavcih v Italiji. Distribucijski oddelek skrbi za prodajo in distribucijo vseh blagovnih znamk, katerih zastopnik je podjetje X (Podjetje X, 2014).

Logistika je organizirana v enem oddelku z dvema funkcijama, in sicer skladiščenje ter odprema in izdaja dokumentov.

Slika 1: Organizacijska struktura podjetja X

Vir: Podjetje X, Letno poročilo podjetja X, 2014, str. 9.

Predstavljeno podjetje je imetnik certifikatov: SA 8000, ISO 9001 ter Oeko-Tex Standard 100. S pridobljenimi in prisluženimi certifikati dokazujejo, da so usmerjeni v nenehno izboljšavo procesov, se posvečajo tako kontroli kakovosti kot skrbi za okolje.

4.3 Opis običajnega poteka carinjenja v podjetju X

Za razumevanje poteka carinjenja v podjetju X in kasnejšo izdelavo primerjalne kalkulacije med obstoječim in prihrankom stroškov ob morebitni uvedbi nekaterih poenostavljenih postopkov carinjenja, je v tej točki diplomskega dela podrobneje opisan običajni potek uvoznega in izvoznega carinjenja v podjetju.

Trenutno obstoječa in uveljavljena praksa v podjetju, v primerih opravljanja carinskih zadev, je sodelovanje s špediterskimi podjetji oziroma zastopniki, ki v imenu podjetja vlagajo carinske deklaracije in opravljajo vse ostale postopke, ki so potrebni za nemoten uvoz blaga. Storitve se opravljajo na podlagi špediterske dispozicije oziroma na osnovi ponudbe in povpraševanja. V primeru obravnavanega podjetja lahko kot blago po večini opredelimo nogavice. Omenjeno blago v državah EU potuje brez carinskih formalnosti, iz tretjih držav pa se kot končni izdelki, v večji meri uvaža iz Turčije in Pakistana. Dobavitelji so preverjeni in z njimi se sodeluje že vrsto let po ustaljenih postopkih.

V primerih, uvoza iz Turčije se večinoma uporablja cestni transport. Podjetje pri prevozu sodeluje s turškim prevoznikom, ki blago (pošiljke) skoraj tedensko dobavlja do skladišča

podjetja X. Dogovorjena pariteta z dobavitelji je FCA (angl. *free carrier*). Ko pošiljka prispe na dogovorjen kraj, kjer bo potekalo carinjenje, zastopnik, s katerim posluje podjetje, o prispetju blaga na kraj carinjenja obvesti pristojne osebe v podjetju. Sporočanje o prispetju kamiona s pošiljko, s strani zastopnika, običajno poteka preko elektronske pošte, kjer v prilogi posreduje tudi kopije dokumentov, ki posamezno pošiljko spremljajo. V nadaljevanju se pristojnemu zastopniku odda uvozna dispozicija v pisni obliki, priložena je tudi dobaviteljeva faktura. Ostali potrebni dokumenti, kot na primer A.TR, spremljajo pošiljke, ali pa se jih predhodno dostavi zastopniku. Le ta na podlagi dokumentov v tujem imenu in za tuj račun (neposredno zastopanje) izdelava uvozno carinsko deklaracijo in pri pristojnem carinskem uradu opravi vse potrebne postopke za prepustitev blaga. Ko je carinski postopek zaključen, zastopnik uvozno carinsko deklaracijo pošlje prejemniku (torej podjetju X), in blago se lahko pripelje na sedež podjetja na končno razkladanje.

Za sklenitev posla carinskega zastopanja je obvezno pisno pooblastilo za zastopanje v skladu s carinskimi predpisi. Na podlagi pooblastila naročitelja (carinskega zavezanca), špediter (carinski zastopnik) prevzame zastopanje stranke pred carinskimi organi in s tem tudi odgovornost deklaranta-posrednega ali neposrednega zastopnika (Vidmar, 2009, str. 16). Pisna dispozicija, kot nalog špediterju za zastopanje, mora vsebovati najmanj naslednje podatke (Vidmar, 2009, str. 17):

- ime in država prodajalca;
- ime in država kupca;
- ime, davčna številka, država carinskega zavezanca;
- vrsto, količino, vrednost (pariteta) blaga; pri čemer mora biti vrsta blaga označena tako natančno, da jo je možno uvrstiti v kombinirano nomenklaturu carinske tarife;
- način pakiranja, teža, vrsta transportnega sredstva;
- poreklo blaga (obvezen dokument o poreklu);
- izjava o vrsti zastopanja (posredno ali neposredno);
- izbrana vrsta carinskega posla in postopka;
- pariteta po incoterms;
- podatek glede bančne garancije in odloga plačila, kdo je plačnik carinskih dajatev.

Primer uvozne dispozicije podjetja X prikazuje Priloga 1.

Pri uvozu blaga iz Pakistana blago do Trsta potuje z ladijskim prevozom, nato pa s cestnim prevozom do skladišča. Dogovorjena pariteta v tem primeru je CIF (angl. *cost, insurance and freight*), kar pomeni, da je potrebno ob prispetju blaga v luko kriti še vse ostale stroške, ki tam nastanejo in tudi vse transportne stroške, do kraja razkladanja blaga. Prevoznik v omenjenem primeru blago carini na mejnem prehodu v Vrtojbi, kamor podjetje X predhodno po pošti dostavi originalne dokumente, ki so potrebni za carinjenje blaga (originalna faktura, packing lista, originalni dokument Form A, s katerim je blago oproščeno plačila carine in podobno).

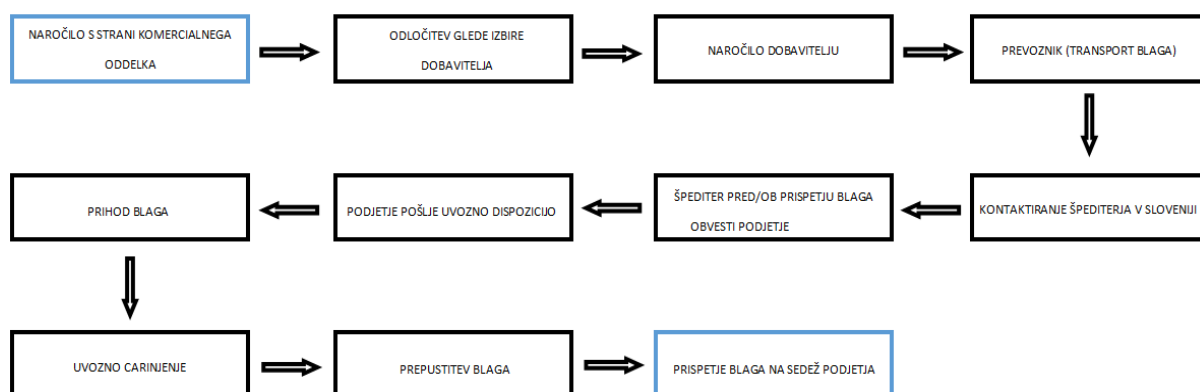
Omeniti je potrebno tudi občasno nabavo pakirnega materiala s Kitajske. Način transporta je v tem primeru odvisen od nujnosti dobave (odločitev med ladijskim in letalskim transportom), pri čemer je plačnik vseh spremljajočih stroškov običajno podjetje X. Pred pobiranjem pošiljke pri dobavitelju, se nekaj špediterskih podjetij prosi za izdelavo ponudbe pobiranja blaga, z vsemi pripadajočimi stroški in končno dostavo. Na podlagi prejetega se podjetje odloči za najugodnejšega ponudnika. V teh primerih ima podjetje dogovorjene paritete FOB (angl. *free on board*), FCA (angl. *free carrier*) ali EXW (angl. *ex works*), ki so seveda odvisne od vrste transporta.

V obratni smeri, torej pri izvoznih poslih, podjetje X špediterju posreduje nalog za carinjenje in pripravi celotno dokumentacijo za izvozni postopek. Pošlje tudi packing listo ter račun na katerem so podatki o vrednosti in količini blaga, carinski tarifi, neto in bruto teži, številka CMR, število kartonov in pariteti. Po potrebi izpolne tudi ustrezno kopijo potrdila o poreklu blaga (obrazec EUR.1). Na podlagi poslanih dokumentov nato špediter izdela deklaracijo in jo po zaključenem postopku preko elektronske pošte posreduje nazaj v izvozni oddelek podjetja. Blago je na ta način pripravljeno na izvoz. Izvozno deklaracijo prejme tudi voznik, na uradu izstopa iz EU jo mora predložiti, s tem dejanjem se izvozni postopek tudi zapre.

Če je za blago, katero se izvažata, potrebno potrdilo o poreklu blaga mora voznik tovornjaka zaradi tega, ker podjetje ne razpolaga s poenostavitvami in nima pooblastil za samostojno potrjevanje porekla blaga na pristojno carinsko izpostavo, kjer mu originalni obrazec potrdi carinski delavec. Za večino primerov izvoza ima podjetje dogovorjene paritete EXW ali FCA. Izvozno carinjenje je torej urejeno, kupec pa krije stroške prevoza sam.

V podjetju X je v prihodnosti moč pričakovati povečanje števila uvoznih in izvoznih poslov, predvsem na račun povečevanja oddelka distribucije in vpeljave nekaterih novih blagovnih znamk. Spodnji diagram tudi grafično prikazuje običajni potek uvoznega posla v podjetju X, pri čemer običajni izvozni postopek sledi zelo podobni logiki.

Slika 2: Potek uvoznega posla v podjetju X

Obstoječe stanje (Carinsko skladišče)

Podjetje X ima dovoljenje za carinsko skladiščenje (carinsko skladišče tipa D oziroma ZS po novem CZU). Gre za zasebno skladišče, odgovornost nosi imetnik carinskega skladišča, ki je obenem depozitar, ne pa nujno tudi lastnik blaga. Sprostitev blaga v prosti promet se lahko opravi po poenostavljenem postopku hišnega carinjenja in se lahko odobri na osnovi vrste, carinske vrednosti in količine blaga, ki se je določila v trenutku vnosa blaga v postopek carinskega skladiščenja (FURS, 2004a). Podjetje je dovoljenje za omenjeno skladiščenje pridobilo leta 2005.

Ena izmed glavnih prednosti carinskega skladiščenja za podjetje X je zagotovo ta, da ob uvozu neskupnostnega blaga (blaga iz tretjih držav) le-to lahko neomejen čas skladišči in za to blago tudi odloži plačilo dajatev kot sta carina in davek na dodatno vrednost, zaradi česar je bilo dovoljenje v podjetju primarno tudi pridobljeno. Dovoljenje omogoča tudi možnost manjšega števila dobav v velikih količinah, kar pomeni, da lahko podjetje svojim kupcem zagotavlja tekočo dobavo blaga, prav tako pa podjetju omogoča racionalizacijo transportnih stroškov ter omenjeni odlog plačila carinskih obveznosti.

V skladu z dovoljenjem za uporabo carinskega postopka z ekonomskim učinkom ima podjetje načrtovane naslednje aktivnosti:

- skladiščenje carinskega blaga;
- poenostavljeni postopki (hišno carinjenje-člen 253(3) IU, sprostitev v prost promet iz carinskega skladišča tipa D na osnovi knjigovodskega vpisa (člen 272 IU);
- prenos blaga iz urada vnosa v prostore carinskega skladišča v okviru deklaracije za vnos blaga v carinski postopek (člen 512(2) IU);
- prenos na urad izstopa z namenom ponovnega izvoza;
- običajni postopki in ravnanje z blagom v carinskem skladišču, v skladu s členom 53 1 IU in priloge 72.

Podjetje X mora kot imetnik dovoljenja dosledno voditi evidenco, ki omogoča enostaven pregled vseh podatkov preko računalnika, predvsem pa povezavo posameznega artikla z vsemi carinskimi dokumenti – od tranzitnega dokumenta (kot predhodnega dokumenta, k zadolžitveni deklaraciji oziroma knjigovodskemu vpisu), preko izdajne evidence kot knjigovodskega vpisa oziroma poenostavljene deklaracije, do razdolžitve EUL in plačila carinskega računa po računu prejetem s strani FURS.

Glede na določila iz dovoljenja pa mora podjetje X vsakih šest mesecev opraviti periodično inventuro in o tem predhodno obvestiti tudi nadzorni carinski organ. Po zaključku inventure mora podjetje X nadzornemu organu predložiti tudi poročilo, ki mora vsebovati podatke glede članov inventurne komisije, časa in načina opravljene inventure, ugotovljene skupne količine blaga in njegove vrednosti, ugotovljenih manjkov (število

vloženih MRN), in viškov (število vloženih MRN). Poleg omenjenega pa mora podjetje X poslati tudi poročilo o povprečni šestmesečni vrednosti zalog v višini carinskega dolga, ki bi lahko nastal za blago na zalogi v carinskem skladišču.

Za podjetje X vlaga carinske deklaracije druga družba, špediter, ki ima direktno povezavo s carinskim informacijskim sistemom, kar pomeni, da omenjeno drugo podjetje v imenu podjetja vlaga deklaracije in deluje v njegovem imenu pri kontaktiranju in prijavljanju carini (v primeru carinskega skladišča v podjetju se blago izdaja dnevno, carinjenje pa poteka enkrat mesečno, ko podjetje pripravi in pošlje vse potrebne dokumente na podlagi katerih se obračunavajo dajatve).

V carinskem skladišču lahko podjetje X hrani samo blago, navedeno v polju 7 obstoječega dovoljenja, glede na prijavljeno oznako kombinirane nomenklature. Vsako blago je namreč potrebno definirati s tarifno številko in tako je potrebno prijaviti tudi vse kar podjetje skladišči v carinskem skladišču. Podjetje ima trenutno prijavljene štiri tarifne številke in so v postopku razširitve za dodatnih sedem tarifnih števil, kar je posledica načrtovanega bodočega skladiščenja in prodaje novih izdelkov.

V povezavi s pridobitvijo dovoljenja za carinsko skladišče podjetje X ni imelo večjih stroškov uvedbe – podjetje oziroma odgovorna oseba za posle povezane s carinskim skladiščenjem je finančnemu uradu poslala pisni zahtevek za izdajo dovoljenja in priložila vse potrebne listine, opise in utemeljitve. Bistveno je, da podjetje po odobritvi dovoljenja dosledno upošteva navodila, prilagodi vodenje evidenc glede na zahteve nadzornega organa in ažurno sporoča kakršnekoli spremembe. Sicer pa je običajni ukrep s strani nadzornega organa občasen pregled in kontrola vodenja evidence, skladišča ter preverjanje obveznih obvestil, ki izhajajo iz dovoljenja.

4.4 Primerjalna analiza običajnega poteka carinjenja in potencialne uvedbe poenostavljenih postopkov carinjenja v podjetju X

V tej točki diplomskega dela bom poskušala predstaviti oziroma analizirati prihranek stroškov v podjetju X ob morebitni uvedbi posameznega poenostavljenega carinskega postopka. Na podlagi nasveta carinskih uslužbencev glede primernosti uvedbe posameznega poenostavljenega carinskega postopka sem se za začetek odločila prikazati prihranek stroškov ob uvedbi najbolj razširjenih poenostavitev, hišnega carinjenja pri uvozu in hišnega carinjenja pri izvozu. Pomembnost prikaza možnosti zmanjševanja stroškov zaradi postopkov carinjenja se mi zdi še toliko bolj na mestu zaradi prihodnje usmeritve podjetja, ki jo je mogoče razbrati iz letnega poročila podjetja X (2014, str. 12): »V podjetju bomo še nadalje investirali v razvoj poslovnih procesov, zniževanja stroškov, intenzivno vlagali v raziskave novih inovativnih materialov, razvoj izdelkov, novih blagovnih znamk in prodajnih programov.«

Raziskava oziroma primerjava temelji na primerjavi med obstoječim stanjem v podjetju X na področju uveljavljenih postopkov carinjenja in pripadajočih stroških, ter možnostih za uvedbo posameznih poenostavljenih postopkov carinjenja ter s tem povezanih stroških. Na ta način želim prikazati možnosti za prihranek stroškov v zvezi s postopki carinjenja v podjetju in na podlagi tega podjetju podati ustrezna priporočila. Ob ugotovljenih prihrankih želim napovedati tudi pričakovani prihranek, zaradi uvedbe posameznega poenostavljenega postopka carinjenja skozi daljše časovno obdobje v prihodnosti, pri čemer si bom pomagala s statistično metodo linearnega trenda. Predstavljeni prihranki nastanejo ob predpostavki, da podjetje ohrani trenutno raven razpoložljivih človeških virov in ne zaposli novih kadrov v uvozno-izvoznem oddelku. Le ta trenutno razpolaga s tremi osebami. Preveriti je potrebno tudi stanje trenutne obremenitve in povečane odgovornosti v primeru sprememb.

Rezultati predstavljajo le oceno prihranka stroškov na podlagi obstoječih podatkov za prejšnja leta in pričakovanih dogodkov v prihodnosti (pri podjetju X je namreč moč opaziti sezonsko komponento, ki se lahko v posameznem letu odraža v povečani ali zmanjšani prodaji in posledično povečanem ali zmanjšanem uvozu/izvozu, kar je posledica vremenskih razmer v določenem obdobju).

4.4.1 Hišno carinjenje pri uvozu

Prvi izmed poenostavljenih postopkov carinjenja, ki bi bil primeren za vpeljavo v podjetje je zagotovo hišno carinjenje pri uvozu. Glavna prednost tovrstne poenostavitve je neposredno prispetje blaga oziroma pošiljke na sedež podjetja, pri čemer je možno dopolnilno deklaracijo vložiti kasneje, nosilec dovoljenja za poenostavitev pa je oproščen vlaganja pisne uvozne carinske deklaracije. Takšne deklaracije običajno predstavljajo nezanemarljiv strošek za podjetje, najpogosteje pa jih v imenu podjetja na blagovnih izpostavah vlagajo špediterska podjetja. Tako je tudi v primeru preučevanega podjetja X, kjer le to sodeluje z okvirno petimi špediterskimi podjetji. Cena posredovanja na uvozni posel oziroma izdelava ene uvozne carinske deklaracije pa podjetje X v povprečju stane okoli 55 EUR na uvozno deklaracijo. Hitrejše prispetje blaga bi bilo zelo dobrodošlo, zaradi zamud s strani dobaviteljev s katerimi se morajo v podjetju tudi pogosto soočati.

V primeru vpeljave poenostavitve hišnega carinjenja pri uvozu (kar posledično pomeni vrsto brezpapirnega poslovanja in na ta način prihranek stroškov z izdelavo uvoznih carinskih deklaracij) bi podjetje na letni ravni lahko v povprečju prihranilo okoli 15.224 EUR, kar prikazuje Tabela 1. Seveda je razumljivo, da je prihranek stroškov ob morebitni uvedbi omenjene poenostavitve odvisen od števila opravljenih uvoznih poslov – čim večje je število opravljenih uvoznih poslov, tem večji je prihranek stroškov izdelave uvoznih carinskih deklaracij. Ker podjetje v prihodnje načrtuje povečanje števila uvoznih carinskih poslov (predvsem na račun razširitve asortimana njihovih izdelkov) se lahko pričakuje še večje ocenjene prihranke, na račun omenjene poenostavitve. Uvedba postopka

hišnega carinjenja ob uvozu, enkrat v prihodnosti, je zato še toliko bolj smiselna in upravičena.

Tabela 1: Prikaz uvoznik poslov podjetja x v obdobju zadnjih 5 let

Leto	Število EUL	Cena EUL (v EUR)	Prihranek (v EUR)
2011	235	55	12.925
2012	292	55	16.060
2013	281	55	15.455
2014	339	55	17.710
2015	266	55	13.970

Vir: Podjetje X, interni podatki podjetja X

Ob predlagani uvedbi hišnega carinjenja pri uvozu pa bi morale podjetje pooblastiti odgovorne osebe, ki bi:

- evidentirale prejeme blaga v interne evidence;
- obveščale carinski organ o prispetju blaga pred samim raztovarjanjem;
- ugotavljale nepravilnosti v zvezi z uvoženim blagom (teža, količina, vrsta blaga in podobno) ter o tem obvestile nadzorni carinski organ;
- mesečno vlagale dopolnilne carinske deklaracije, kadar bi bilo to potrebno.

4.4.2 Hišno carinjenje pri izvozu

Drugi poenostavljeni postopek carinjenja, ki bi bil primeren za vpeljavo v podjetje X je hišno carinjenje pri izvozu. V obravnavanem podjetju je število izvoznih poslov in s tem povezanih stroškov še večje od uvoznih poslov, zato so možnosti za prihranek stroškov na račun poenostavljenih postopkov carinjenja pri izvozu še bolj opazne. V primeru hišnega carinjenja pri izvozu bi podjetje X izločilo transport blaga na notranjo blagovno carinsko izpostavo, kjer običajno špedicijsko podjetje kot pooblaščen oseba vloži pisno izvozno carinsko deklaracijo (kar tudi v tem primeru pomeni možnost brezpapirnega poslovanja in na ta način prihranek stroškov z izdelavo izvoznih carinskih deklaracij). Podobno kot pri uvoznih poslih podjetje X v prihodnje pričakuje tudi povečano število izvoznih poslov (na račun razširitve asortimana njihovih izdelkov), zato je moč pričakovati tudi večje prihranke v povezavi z izdelavo izvoznih carinskih deklaracij. Tudi za izvozne posle velja enako kot za uvozne – čim večje je število opravljenih izvoznih poslov, tem večji je prihranek stroškov na račun hišnega carinjenja pri izvozu.

V primeru vpeljave poenostavitve hišnega carinjenja pri izvozu v podjetju, bi na letni ravni lahko v povprečju prihranili okoli 39.017 EUR, kar prikazuje Tabela 2. Cena posredovanja

na izvozni posel oziroma izdelava ene izvozne carinske deklaracije s strani špediterja pa podjetje X tudi v tem primeru stane okoli 55 EUR na izvozno deklaracijo.

Tabela 2: Prikaz izvoznih poslov podjetja x v obdobju zadnjih 5 let

Leto	Število EUL	Cena EUL (v EUR)	Prihranek (v EUR)
2011	765	55	42.075
2012	732	55	40.260
2013	730	55	40.150
2014	775	55	35.750
2015	787	55	36.850

Vir: Podjetje X, interni podatki podjetja X

V primeru uvedbe hišnega carinjenja pri izvozu, bi morali v podjetju pooblastiti zaposlene osebe, ki bi:

- vpisovale blago, namenjeno izvozu v interne evidence;
- obveščale pristojni carinski organ o odstranitvi blaga;
- izdelale carinsko listino EUL 3, ki jo je potrebno priložiti na izstopni carinski izpostavi – gre za dokazilo, da je blago zapustilo carinsko območje Skupnosti in velja kot dokazilo o izvozu blaga;
- zagotavljale vse potrebne dokumente, ki jih zahteva carinski organ;
- mesečno vlagale dopolnilne carinske deklaracije, kadar bi bilo to potrebno.

4.4.3 Napoved prihrankov ob uvedbi poenostavljenih postopkov carinjenja

Na podlagi števila uvoznih in izvoznih carinskih deklaracij v podjetju X za preteklih 5 let sem izdelala tudi napoved ocenjenih prihrankov ob uvedbi poenostavljenih postopkov carinjenja. Ocena temelji na podlagi enačbe linearnega trenda (1) splošne oblike:

$$a = \bar{y} - b \bar{x} \quad (1)$$

Za potrebe moje diplomske naloge pa je napoved števila uvoznih in izvoznih poslov do leta 2020 enačbe (2) oblike:

$$\text{Število EUL} = \bar{y} - b \bar{x} \quad (2)$$

Podrobnejši izračuni napovedi števila uvoznih in izvoznih poslov so razvidni iz Priloge 2. Seveda pa je potrebno upoštevati, da gre pri izračunih zgolj za napoved na podlagi preteklih podatkov. Na dejansko število uvoznih in izvoznih poslov pa lahko vplivajo številni faktorji, med katerimi je med pomembnejšimi zagotovo tudi sezonska komponenta.

4.4.3.1 Napoved prihrankov na strani uvoznih poslov

Na podlagi preteklih podatkov o številu uvoznih poslov sem pridobila linearno funkcijo trenda naraščanja števila uvoznih poslov, na podlagi katere sem predvidela število uvoznih poslov podjetja X do leta 2020. Omenjeni prihranek za posamezno leto temelji na obstoječi povprečni ceni izdelave ene uvozne deklaracije in pridobljeni linearni funkciji trenda (3).

$$\text{Število EUL} = 282,6 + 10,9x \quad (3)$$

Tabela 3 spodaj prikazuje ocenjeni prihranek med letoma 2016 in 2020, ob predpostavki uvedbe hišnega carinjenja pri uvozu.

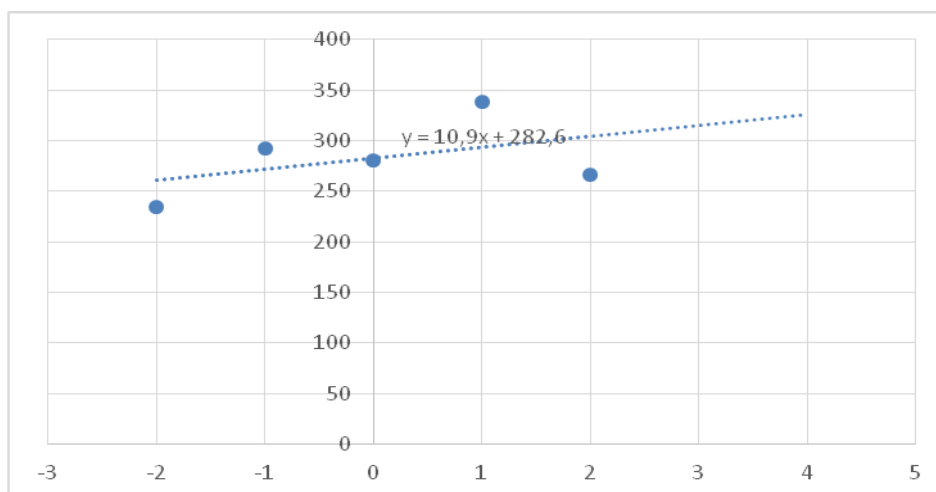
Tabela 3: Ocena prihranka ob predpostavki uvedbe hišnega carinjenja pri uvozu

Leto	Število EUL	Cena EUL (v EUR)	Prihranek (v EUR)
2016	326	55	17.930
2017	332	55	18.260
2018	337	55	18.535
2019	343	55	18.865
2020	348	55	19.140

Ob uvedbi poenostavljenega postopka carinjenja – hišnega carinjenja ob uvozu, lahko podjetje X v naslednjih 5 letih na račun uvedbe pričakuje ocenjen prihranek okoli 92.730 EUR, kar zagotovo ni zanemarljiva številka.

Spodnji graf prikazuje gibanje števila uvoznih poslov med leti 2011 in 2015, iz grafa pa je razvidna tudi linearna funkcija trenda, izračunana na podlagi podatkov med leti 2011 in 2015.

Slika 3: Prikaz gibanja števila uvoznik poslov

4.4.3.2 Napoved prihrankov na strani izvoznih poslov

Na podlagi preteklih podatkov o številu izvoznih poslov sem na enak način kot pri uvoznih poslih pridobila linearno funkcijo trenda naraščanja števila izvoznih poslov, na podlagi katere sem predvidela število izvoznih poslov podjetja X do leta 2020. Omenjeni prihranek za posamezno leto prav tako temelji na obstoječi povprečni ceni izdelave ene izvozne deklaracije in pridobljeni linearni funkciji trenda (4).

$$\text{Število EUL} = 757,8 + 8,7x \quad (4)$$

Spodnja Tabela 4 prikazuje ocenjeni prihranek med letoma 2016 in 2020, ob predpostavki uvedbe hišnega carinjenja pri izvozu.

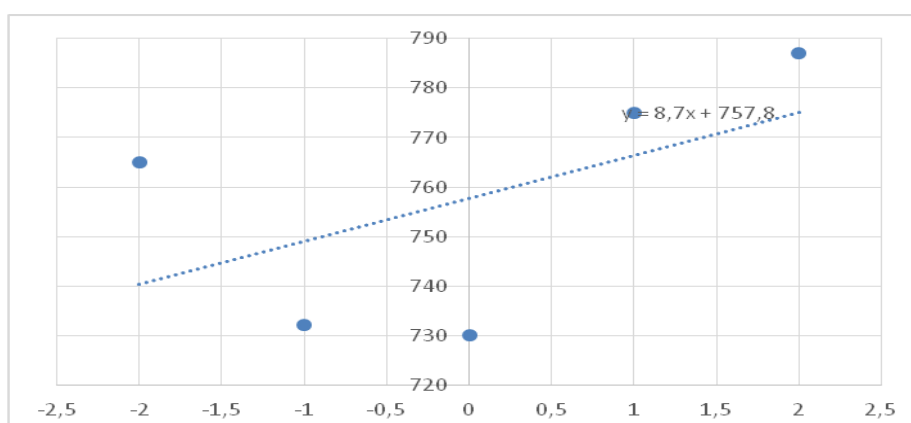
Tabela 4: Ocena prihranka ob predpostavki uvedbe hišnega carinjenja pri izvozu

Leto	Število EUL	Cena EUL (v EUR)	Prihranek (v EUR)
2016	793	55	43.615
2017	797	55	43.835
2018	801	55	44.055
2019	806	55	44.330
2020	810	55	44.550

Ob uvedbi poenostavljenega postopka carinjenja – hišnega carinjenja ob izvozu, lahko podjetje X v naslednjih 5 letih na račun uvedbe pričakuje še precej večji prihranek kot na strani uvoznih poslov, saj je število izvoznih poslov v podjetju bistveno večje kot število uvoznih poslov. Ocenjeni prihranek v naslednjih 5 letih tako znaša okoli 220.385 EUR.

Spodnji graf prikazuje gibanje števila izvoznih poslov med leti 2011 in 2015, iz grafa pa je razvidna tudi linearna funkcija trenda, izračunana na podlagi podatkov med leti 2011 in 2015.

Slika 4: Prikaz gibanja števila izvoznih poslov

4.5 Stroški povezani z vpeljavo obeh poenostavljenih postopkov

Pri vsem omenjenem me je seveda zanimalo tudi, s kakšnimi začetnimi stroški vpeljave poenostavljenih postopkov carinjenja bi se podjetje X dejansko soočilo na področju informacijske tehnologije, saj zna le ta v podjetjih ob uvajanju novosti predstavljati pomemben in odločujoč strošek. Ugotovila sem, da začetnih stroškov s strani dodatno potrebne informacijske tehnologije pravzaprav ne bi bilo, saj v podjetju X uporabljajo računalniški sistem Pantheon, ki že razpolaga z ustreznimi rešitvami v povezavi s skladiščem, zalogami in carino. Seveda bi bila potrebna prilagoditev in nastavitve sistema na novi način dela. Omenjeni program nudi podporo vsem najpomembnejšim procesom na področju skladiščenja blaga in zagotavlja transparentnost in nadzor nad blagom. Omogoča nenehno spremljanje zaloge in naročil ter se ustrezno povezuje tudi z ostalimi poslovnimi procesi znotraj podjetja (prodaja, proizvodnja, knjigovodstvo...).

Program tako omogoča (Datalab Tehnologije d.d., b.l.):

- možnost premikov blaga med skladišči;
- različne možnosti nadzora nad zalogo;
- avtomatizacijo medskladiščnega prenosa in ostalih dokumentov;
- možnost pregleda kalkulacije na izdajnem/prejemnem skladišču;
- podporo carinskim skladiščem.

V povezavi s carino je potrebno omeniti, da program nudi celotno podporo carinskemu poslovanju. Program podpira tip D carinskih skladišč in vse zanje pripadajoče evidence. Na podoben način kot ostali moduli, tudi podpora za carinska skladišča deluje na osnovi vrst dokumentov. Bistvo je ustvarjanje evidence prejemov in izdaj po spremljajočih dokumentih. Program omogoča uporabo poenostavljenega ali razširjenega modela. Pri poenostavljeni možnosti lahko v programu spremljamo prevzeme in izdaje glede na EUL. Ravna se po pravilu, da se carinska prijava naredi za prav vsako izdajo blaga v carinskem skladišču, nato pa ima podjetje prosto pot sprostitve blaga v prosti promet ali blago proda izven meja države. Razširjene funkcije programa pa omogočajo tudi oblikovanje carinskih dovoljenj pri mesečnem ali celo tedenskem carinjenju. Program na eno dopolnilno carinsko prijavo uvrsti več izdaj oziroma knjigovodskih vpisov.

Zelo pomembno je, da program nudi tudi podporo za hišno carinjenje in lastno deklariranje, pri čemer lahko enostavno oblikujemo in izpišemo tudi EUL. Podprti sta funkciji uvoznega deklariranja in EUL ter poenostavljeno deklariranje uvoza in izvoza. Poleg omenjenega najdemo v programu tudi vrsto analiz in obračunov, s katerimi se lahko spremlja blago v carinskih skladiščih.

V povezavi z EUL in Intrastatom program tako omogoča:

- oblikovanje EUL in Intrastat poročil (direktno z računa);
- skupinsko oblikovanje EUL in Intrastat poročil;
- e-izvoz poročil na FURS in SURS preko ZZI (je že v uporabi).

Predvsem je pomembno, da poslovno omrežje omogoča storitve elektronskega poslovanja za izmenjav elektronskih sporočil s FURS, kar pomeni, da bi bilo potrebno zagotoviti možnost računalniške izmenjave podatkov ter izvesti testiranje računalniške povezave.

Preverila sem tudi dejansko usposobljenost trenutno zaposlenih oseb v podjetju za izvajanje poenostavitev. Ugotovila sem, da se z vidika dejanskih izvajalcev poenostavitev oziroma zaposlenih kadrov pojavi problem neusposobljenosti le teh. Zato bi na kadrovskega področju nastali stroški povezani z usposabljanjem potrebnega kadra ali strošek zaposlitve novega delavca. Obstoječi zaposleni bi se morali udeležiti programa usposabljanja in si pridobiti teoretično in praktično znanje, ki bi jim omogočalo pripravo na strokovni izpit, da bi bili na podlagi pridobljenega znanja tako primerni za opravljanje poslov povezanih s poenostavitvami. Upoštevati je potrebno še strošek izostanka z dela zaradi potreb usposabljanja, ter strošek bolj pogostih obiskov seminarjev in spremljanja novosti na področju carinskega poslovanja.

5 UGOTOVITVE IN PRIPOROČILA

V tem poglavju diplomskega dela se bom posvetila še zadnjemu izmed zastavljenih ciljev v diplomskem delu – predstavitvi bistvenih ugotovitev in oblikovanju ustreznih priporočil oziroma predlogov za izboljšanje stanja na področju carinskih postopkov v podjetju X.

Kot ena izmed prvih nalog, ki sem si jo zadala, je bilo analizirati obstoječe stanje na področju carinskih postopkov v podjetju in ugotoviti, s kakšnimi stroški so povezani trenutno uveljavljeni postopki carinjenja v podjetju. Kot prvo sem se posvetila raziskavi uvoznih poslov v podjetju, pri katerih sem ugotovila, da jih podjetje izvaja izključno preko špedicijskega podjetja oziroma zastopnika, ki v imenu podjetja izdelava in vlaga carinske deklaracije in opravlja vse preostale postopke, ki so potrebni za uvoz blaga. Izdelava posamezne uvozne carinske deklaracije in izvajanje dogovorjene storitve po pridobljenih podatkih podjetje X stane okoli 55 EUR na eno uvozno carinsko deklaracijo. Povprečni letni strošek, ki je izračunan glede na število uvoznih carinskih deklaracij v posameznem letu, je tako v zadnjih 5 letih podjetje X stal v povprečju okoli 15.224 EUR na leto.

Omenjeni strošek je izjemno pomemben predvsem zaradi možnosti uvedbe poenostavljenega postopka carinjenja (hišno carinjenje pri uvozu), pri katerem omenjenega stroška ni – podjetje X bi imelo torej možnost uvedbe omenjene poenostavitve, pri poslovanju pa ne bi bilo več potrebno sodelovati s špedicijskimi podjetji, ki za izdelavo

uvozne carinske deklaracije zaračunajo povprečno 55 EUR. V preteklih 5 letih je imelo podjetje X v povezavi z izdelavo uvoznih carinskih deklaracij za 76.120 EUR stroškov, ki v primeru razpolaganja z omenjeno poenostavitvijo ne bi nastali. Na podlagi podatkov za preteklih 5 let sem izdelala linearno funkcijo trenda, ki nakazuje na vsakoletno povečanje števila uvoznih poslov za podjetje X, pri čemer pa je potrebno izpostaviti dejstvo, da bi to v primeru uvedbe poenostavljenega postopka carinjenja (hišno carinjenje pri uvozu) v naslednjih 5 letih (torej do leta 2020) lahko prihranilo okoli 92.730 EUR.

Ugotovila sem tudi, da podjetje z uvedbo hišnega carinjenja pri uvozu ne bi imelo dodatnih stroškov, predvsem na račun že uveljavljene uporabe programa Pantheon, ki že omogoča podporo poenostavljenim postopkom carinjenja, med katerimi je tudi hišno carinjenje. Na podlagi izračunov in raziskave lahko podjetju X svetujem pridobitev poenostavitve hišnega carinjenja pri uvozu, saj prihranek na račun vpeljave poenostavitve ni zanemarljiv, podjetje pa pri pridobitvi poenostavitve ne bi imelo večjih stroškov.

V povezavi s pridobitvijo poenostavitve velja omeniti pomislek glede ustrezne usposobljenosti zaposlenih v povezavi s poenostavljeni postopki carinjenja. Morali bi poskrbeti za namestitev potrebnih kadrov, kot na primer vodjo uvozno izvozne službe za carinske zadeve, referenta za carinske zadeve, koordinatorja prevzema in odprem. Za obstoječe zaposlene ali novo zaposlene bi bilo potrebno spoznavanje z obstoječim poslovanjem ter hišnim carinjenjem. Kadri predvideni kot odgovorne osebe za carinske postopke bi morali prestatiti testiranje in preizkus znanja na FURS, kar bi jim omogočilo pridobitev ustreznega znanja za strokovno vodenje postopkov, povezanih s poenostavitvijo. Potrebno bi bilo pripraviti organizacijske predpise za zagotavljanje izvajanja v skladu s predpisi v celotnem podjetju in po potrebi sprememba poslovnika.

Podobno sem se v nadaljevanju diplomskega dela posvetila tudi izvoznim poslom, ki so za podjetje X še pomembnejši. Tudi pri izvoznih poslih sem ugotovila, da jih podjetje izvaja izključno preko špediterskega podjetja, ki poskrbi za nemoten izvoz blaga in v imenu podjetja izdela in vlaga izvozne carinske deklaracije, katerih strošek je v povprečju enak kot pri izdelavi uvoznih carinskih deklaracij, torej 55 EUR na eno izvozno carinsko deklaracijo. Povprečni letni strošek, ki je izračunan glede na število izvoznih carinskih deklaracij v posameznem letu, je v zadnjih 5 letih podjetje stal okoli 39.017 EUR na leto. Tudi pri izvozu bi imelo podjetje X možnost vpeljave poenostavljenega postopka – hišnega carinjenja pri izvozu, pri čemer omenjeni stroški ne bi nastali, zato lahko govorimo o prihranku stroškov. V preteklih 5 letih je imelo podjetje v povezavi z izdelavo izvoznih carinskih deklaracij za okoli 195.085 EUR stroškov, ki v primeru razpolaganja z omenjeno poenostavitvijo ne bi nastali. Na podlagi podatkov za preteklih 5 let sem tudi v primeru izvoznih poslov izdelala linearno funkcijo trenda, ki nakazuje na vsakoletno povečanje števila izvoznih poslov za podjetje X, kar nakazuje na to, da bi ob uvedbi poenostavljenega postopka carinjenja (hišno carinjenje pri izvozu) v naslednjih 5 letih (torej do leta 2020) lahko prihranilo okoli 220.385 EUR.

Podobno kot v primeru hišnega carinjenja pri uvozu, tudi pri vpeljavi hišnega carinjenja pri izvozu podjetje X ne bi imelo dodatnih stroškov vpeljave, saj vso podporo v zvezi s hišnim carinjenjem pri izvozu omogoča v podjetju uveljavljen program Pantheon. Tudi v primeru hišnega carinjenja pri izvozu se lahko na podlagi raziskave in izračunov podjetju svetuje pridobitev omenjene poenostavitve, saj je ocenjeni prihranek stroškov v naslednjih letih precej velik. Seveda moram tudi v primeru te poenostavitve, podobno kot v prejšnjem primeru, izpostaviti neustrezno usposobljenost zaposlenih za izvajanje poenostavitve, zato bi se morali zaposleni tudi v tem primeru udeležiti ustreznega usposabljanja za kakovostno izvajanje hišnega carinjenja pri izvozu.

Potrebno je omeniti, da kljub možnosti finančnih prihrankov ob uvedbi poenostavljenih postopkov carinjenja (hišno carinjenje pri uvozu in izvozu), obstaja tudi možnost uvedbe še dveh poenostavljenih postopkov carinjenja, ki pa podjetju bolj kot prednosti s področja finančnih prihrankov prinašajo druge prednosti. V diplomskem delu omenjena poenostavljena postopka – pooblaščen gospodarski subjekt (AEO) in pooblaščen izvoznik sta zagotovo postopka, ki podjetju prinašata manj prednosti na finančnem področju, kljub temu pa prinašata ogromno prednosti na področju ugleda podjetja, kar v današnjem močno konkurenčnem poslovnem svetu velja za veliko prednost.

Oba postopka sta kljub začetno potrebnim zahtevnim naporom za pridobitev, najverjetneje primerna za uvedbo v podjetje X še pred uvedbo ostalih dveh predlaganih poenostavljenih postopkov, ki prinašata predvsem finančne prednosti za podjetje. Glede na nove carinske postopke po 1. 5. 2016 pa je status AEO dejansko pogoj za pridobitev dovoljenja za vpis v evidence deklaranta (sedanje prijavljanje blaga na podlagi hišnega carinjenja). Glede na navedeno je torej smiselno, da se pridobi dovoljenje pooblaščenega gospodarskega subjekta za carinske poenostavitve, na podlagi katerega se pridobi upravičenost do določenih poenostavitev, predvidenih s carinsko zakonodajo. Pridobljeni status AEO dejansko pomeni veliko več od le znanih ugodnosti. Privede namreč do pregleda in nadzora nad celotno dobavno verigo družbe, vseh zainteresiranih strani, oddelkov ter vseh procesov od naročil do njihovega izpolnjevanja.

Za preučevano podjetje je znano, da razpoložljivi človeški viri strokovno niso usposobljeni za katerokoli od poenostavitev in bi za dodatno znanje, ki bi jim omogočilo samostojno vodenje poenostavljenih carinskih postopkov morali opraviti tečaj in preverjanje znanja. Za obstoječe človeške vire bi zahteva glede dodatnega znanja predstavljala zelo veliko dodatno obremenitev poleg potrebnega opravljanja rednega dela. Začetni korak, ki navadno zahteva nekoliko več sredstev, ki jih je treba vložiti v kadre, njihovo znanje, in opremo je običajno tudi glavni razlog, da podjetja ostanejo na pol poti in ne izkoristijo vseh možnosti, ki jim jih omogočajo predpisi (Zupančič, 2001b).

V podjetju bi morali tudi jasno odgovoriti na vprašanje kdo bi sledil vsem spremembam in stalnim novostim na področju carinske zakonodaje. Dobri carinski zastopniki se podjetjem

pomagajo prebijati skozi zapleteni carinski sistem in pomagajo z nasveti, kadar je to potrebno. Za seboj imajo usposobljeno ekipo, ki se ukvarja samo s področjem carinske zakonodaje in ne še z vsemi ostalimi posli, kot se velikokrat zaposleni v podjetju morajo. V primeru poenostavitve se podjetje lahko zanaša samo na zaposlenega in odgovornost za pravilno izvedbo postopkov se prenese neposredno na odgovorne osebe v podjetju. Glede na to, da uvozno-izvozni oddelek ni velik, je potrebno razmisliti tudi glede primerov bolniške odsotnosti zaposlenih ter odsotnosti v času dopustov. Zaposleni bi v primeru sprememb vsekakor več časa in pozornosti morali posvetiti tudi komunikaciji s prevozniki, tovornjakarji, ostalimi špediterji in skladišči glede potrebnih podatkov za vnašanje in prenos v sistem, ter sledenju tovora. Večjo pozornost in natančnost bi morali nameniti tudi tarifiranju uvoznih in izvoznih identov.

Predvsem z vidika povečane odgovornosti za vse nastale napake, ki bi jih moralo nositi podjetje, predpisane procedure pridobivanja dovoljenj, izpolnjevanja pogojev strokovne usposobljenosti kadra in povečanega obsega dela se pojavi vprašanje smiselnosti glede omenjenih finančnih prihrankov. Sami prihranki so torej odvisni od obstoječe in prihodnje organiziranosti podjetja. Podjetje mora preučiti možne prihranke in jih ovrednotiti glede na dodatno obremenitev, razpoložljivost človeških virov ter pridobitev ugleda. Sigurno pa poenostavitve zvišujejo konkurenčnost in dajo podjetju večji ugled pri poslovnih partnerjih.

Glede na predstavljeno problematiko z razpoložljivim kadrom je za podjetje smiselno da s poenostavitvami prične postopoma. Ena od prvih, ki bi bile primerne (tudi po nasvetu FURS) je že status pooblaščenega izvoznika, vse ostale poenostavitve brez le tega tudi niso smiselne in glede na novo zakonodajo tudi niso več možne. Glede na to da status AEO čedalje bolj pridobiva na veljavi in predstavlja praktično izhodišče vsem poenostavitve oziroma lažji dostop do carinskih poenostavitve pa bi bilo smotrno kljub zahtevnemu postopku pridobitve, pričeti s pridobivanjem tega statusa. AEO se v bodoče lahko tudi nadgradi v primeru, da se za to pokažejo potrebe.

Sledeči pogoji še po korakih prikazuje implementacijo poenostavljenih carinskih postopkov. Za navedene pogoje ni nujno, da si sledijo v navednem vrstnem redu:

- vodstvo podjetja sprejme odločitev za vpeljavo poenostavljenih carinskih postopkov;
- usposabljanje obstoječih zaposlenih kadrov, določitev odgovornosti za vodenje oziroma izpolnitev novega pogoja po CZU za pridobitev dovoljenja, ki je praktični standard usposobljenosti ali poklicna kvalifikacija oseb neposredno povezanih z izvajanjem carinskih aktivnosti;
- vložitev zahtevka za pridobitev poenostavitve postopkov;
- pridobitev statusa pooblaščenega izvoznika;
- vložitev zahtevka in vseh potrebnih dokazil ter samoocena tveganja za pridobitev statusa AEO;

- nadgradnja programske opreme s podatki pogojenimi s poenostavitvami;
- prehod na hišno carinjene oziroma po novem CZU vpis v evidence deklaranta glede na potrebe;
- vpeljava pridobljenih poenostavitev carinskih postopkov v samo poslovanje podjetja.

Možnost nadaljnega razvoja

Na potek carinjenja so tekom let vplivale spremembe poslovnega okolja. Globalizacija in ogromen pretok blaga močno vplivajo na spreminjanje vloge in delovnih obveznosti carinskih uprav. Vedno več podjetij ugotavlja, da hitrost carinjenja in zanesljivost prinaša pomembne konkurenčne prednosti. Osnovni cilj uvedbe poenostavljenih carinskih postopkov v podjetju je zagotovo povečanje konkurenčne prednosti ter večji mednarodni ugled podjetja.

Pred samim pričetkom postopka uvedne poenostavitev bi moralo obravnavano podjetje zagotoviti popolno evidentiranje izvajanja poenostavitev, zagotoviti programsko opremo, poskrbeti za računalniško izmenjavo podatkov s carinskimi organi ter prestati vse teste prenosa podatkov. V podjetju pa bi na področju poslovanj s carino kot prvo potrebno določiti odgovorno osebo za izvajanje poenostavitev postopkov.

Za začetek bi bilo smiselno pridobiti status pooblaščenega izvoznika, ki bi omogočal enostavno potrjevanje blaga in doprinesel k povečanemu ugledu zlasti pri tujih poslovnih partnerjih. V večji meri je že poskrbljeno za vodenje evidenc, ki omogočajo sledljivost blaga, od prevzema do dobave in v obratni smeri, kar je tudi ena od zahtev statusa.

Bilo je že omenjeno, da čedalje večji pomen pridobiva tudi status AEO. Podjetje X je bilo s strani FURS že pozvano za pridobitev carinske poenostavitve (AEOC), saj je bilo ugotovljeno, da izpolnjuje večino pogojev in meril za izdajo potrdila. O statusu bi bilo smiselno razmisliti oziroma postopoma pričeti s pristopom pridobivanja, ki mora temeljiti na predhodnem načrtovanju in celovitem pristopu.

Kot navaja (Jere, 2013, str. 62) zahteve obsegajo vsebinsko zelo raznolika področja, o tehničnih in fizičnih vidikih varovanja objektov, o varnosti tovornih enot, o obveščenosti osebja na področju varstvenih in varnostnih ukrepov, o politiki zaposlovanja, usklajeni z varnostnimi zahtevami, o varnostnih zahtevah glede poslovnih partnerjev in ostalih členov dobavne verige. Upoštevati je potrebno tudi obsežen seznam organizacijskih ukrepov. Za celoviti pristopu je verjetno najbolje formirati projektno skupino, ki jo tvorijo predstavniki vseh organizacijskih enot podjetja, z morebitnim sodelovanjem zunanjih strokovnjakov, če določena področja ostanejo nepokrita.

Podjetja, ki že poslujejo v skladu z ISO standardi s področja varnosti, lažje izpolnijo zahteve za pridobitev statusa AEO, saj so tudi ISO standardi usmerjeni v doseganje

optimalne stopnje urejenosti na določenem področju. Tudi samoocenitveni vprašalnik vsebuje rubriko, v katero vložnik vpiše morebitne mednarodno priznane standarde, katerih imetnik je. Pri obravnavi zahtevka se tako standardi upoštevajo, če so zahteve za pridobitev standarda primerljive ali enake zahtevam za pridobitev statusa AEO (Jere, 2013, str. 63). Obravnavano podjetje X razpolaga s standardom ISO 9001.

Še ena od novosti novih carinskih postopkov po 1. 5. 2016, ki bi jo veljalo v prihodnje upoštevati pa je tudi sistem registriranih izvoznikov (REX), katerega določbe v zvezi z datumom začetka uporabe sistema se začnejo uporabljati s 1. 1. 2017. Pri sistemu REX je bistvo v samopotrjevanju porekla blaga: carinski organi v državah članicah oziroma pristojni organi v državah upravičenkah ne izdajajo dokazil o poreklu, temveč to počnejo izvozniki sami, saj najbolje vedo, ali ima blago preferencialno poreklo ali ne. Če vrednost izdelkov s poreklom v pošiljki ne bo presegala 6.000 EUR navedbo o poreklu lahko sestavi izvoznik ne glede na to ali je registriran ali ne, če pa bo vrednost izdelkov s poreklom presegala 6.000 EUR, bo navedbo o poreklu lahko sestavil samo registrirani izvoznik (FURS, 2016, str. 161). Carinski organi držav članic 1. 1. 2017 začnejo z registracijo izvoznikov in prepošiljateljev blaga s sedežem na njihovem ozemlju, prav tako pa na omenjeni datum tudi države upravičenke pričnejo z registracijo izvoznikov. REX sistem se začne v vseh državah upravičenkah uporabljati najpozneje 30. 6. 2020 (FURS, 2016a). Tudi to novost bo torej obravnavano podjetje X moralo v prihodnje na področju carinskih postopkov upoštevati pri svojem poslovanju. Potrebno bo vložiti zahtevek za registracijo pri pristojnem carinskem uradu, kateri tudi dodeli številko registriranega izvoznika ter jo vnese v sistem REX, poleg podatkov o registraciji in datumu od katerega je veljavna.

SKLEP

Pospešen razvoj mednarodne trgovine in težnja po čim večji učinkovitosti poslovnih procesov silita podjetja, da poskušajo poslovati s čim nižjimi stroški. Na višino stroškov v mednarodnem poslovanju pa vplivajo tudi carinski postopki, ki lahko ob ustreznih odločitvah podjetja za posamezni postopek vplivajo na znižanje stroškov, povezanih s carinskimi postopki. V diplomskem delu sem preučevala postopke carinjenja v podjetju X in z njimi povezane stroške, ter raziskovala možnosti za vpeljavo posameznih poenostavitev, ki bi na področju carinjenja v podjetju vplivale na znižanje določenih stroškov ter doprinesle h krepitvi tržnega položaja ter povečanju ugleda.

Po podrobnejši raziskavi sem prišla do naslednjih ključnih ugotovitev:

- največji strošek na področju carinskih postopkov v podjetju X predstavljajo uvozni in izvozni carinski postopki, ki se v celoti izvajajo preko špediterskega podjetja;
- možnost za največji prihranek pri stroških se v podjetju X ponuja ob vpeljavi dveh poenostavljenih postopkov carinjenja (hišno carinjenje ob uvozu in hišno carinjenje pri izvozu), zato se mora podjetje posvetiti predvsem tej možnosti;

- podjetje razpolaga z ustrežno informacijsko infrastrukturo (program Pantheon), zaradi česar ob vpeljavi omenjenih poenostavljenih postopkov carinjenja ne bi imelo dodatnih začetnih stroškov, le prilagoditev oziroma nadgradnja poslovnih procesov; potrebno bi bilo zagotoviti računalniško izmenjavo podatkov ter izvesti testiranje računalniške povezave s FURS;
- zaposleni v podjetju niso ustrezno usposobljeni za izvajanje poenostavljenih postopkov carinjenja, ki jih omogoča zakonodaja zaradi česar bi se morali udeležiti usposabljanja s področja carinske zakonodaje za kakovostno izvajanje poenostavitev.

V povezavi s carinskimi postopki pa se v prihodnje obetajo nekatere novosti, katere bi lahko še dodatno pozitivno vplivale tudi na poslovanje podjetja X. V zadnjem času se pogosto omenja oziroma gradi na statusu pooblaščenega gospodarskega subjekta. Gre za del svetovne pobude, z namenom zagotovitve varnosti celotne dobavne verige. Glavni namen statusa AEO je tako izboljšati varnost na zunanjih mejah Unije in hkrati pospešiti pretok blaga s poenostavljenimi carinskimi postopki in uporabo informacijske tehnologije. Status AEO prinaša gospodarskim subjektom, ki izpolnjujejo pogoje in merila, ugodnosti v obliki olajšanja carinskih kontrol glede varstva in varnosti in/ali poenostavitev v skladu s carinskimi predpisi. Navedeno pomeni, da lahko imetniki potrdil AEO carinske formalnosti opravljajo hitreje kot ostala podjetja in da jim carina pri opravljanju svojega nadzora daje določene prednosti pred ostalimi gospodarskimi udeleženci (FURS, 2015c, str. 3). Status AEO tako v prihodnosti zagotovo predstavlja možnost za še boljše poslovanje na področju carinskih postopkov v podjetju X, kar je smiselno v prihodnje tudi upoštevati.

Glede na rezultate raziskave in analizo v podjetju lahko trdim, da na področju carinskih postopkov v podjetju X obstaja prostor za posamezne izboljšave, ki lahko vodijo k znatnemu zmanjšanju določenih stroškov ali povečanju ugleda. Prepričana sem, da bodo rezultati podjetju omogočali ustrezno povratno informacijo v zvezi z obstoječimi postopki carinjenja in možnost za vpeljavo izboljšav na tem področju. V prihodnje mora podjetje X še bolj podrobno spremljati novosti, ki se obetajo na področju carinske zakonodaje, ter še bolj stremeti k učinkovitejšemu poslovanju na tem področju.

LITERATURA IN VIRI

1. *Carinsko poslovanje*. Najdeno 12. februarja 2016 na spletnem naslovu [https://www.rc-nm.si/Portals/0/Carinsko% 20poslovanje 1_SLO.doc](https://www.rc-nm.si/Portals/0/Carinsko%20poslovanje1_SLO.doc)
2. Chang, H., & Wu, J. (2015). Exploring company ability to meet supply chain security validation criteria. *International Journal of Physical Distribution & Logistics Management*, 45(7). Najdeno 24. junij 2016 na spletnem naslovu <http://www.emeraldinsight.com/doi/full/10.1108/IJPDLM-12-2013-0296>
3. Datalab Tehnologije d.d. (b.l.). *Osnovne zmogljivost sistema Pantheon Enterprise*. Najdeno 27. aprila 2016 na spletnem naslovu <http://www.datalab.si/pantheon/enterprise/osnovne-zmogljivosti/>
4. Dimitrijevič, A. (2010). *Poenostavljeni carinski postopki v distribucijski verigi* (diplomsko delo). Celje: Fakulteta za logistiko.
5. Emih, J. (2007). *Vpliv uporabe poenostavljenih carinskih postopkov na poslovanje podjetij* (diplomsko delo). Maribor: Doba – evropsko poslovno izobraževalno središče.
6. European commission. (2016). *Transit manual*. Najdeno 28. aprila 2016 na spletnem naslovu http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/customs/procedural_aspectstransit/common_community/transit_manual_en.pdf
7. FURS - Finančna uprava Republike Slovenije. (2004a). *Pojasnilo o carinskem skladiščanju, št.10/2004*. Najdeno 11. februarja 2016 na spletnem naslovu <http://www.fu.gov.si/carina/podrocja/uvoz/blaga/>
8. FURS - Finančna uprava Republike Slovenije. (2004b). *Pojasnilo o dokazovanju skupnostnega statusa blaga, št.14/2004*. Najdeno 11. februarja 2016 na spletnem naslovu http://www.fu.gov.si/carina/poslovanje_z_nami/navodila_pojasnila_in_smernice/
9. FURS - Finančna uprava Republike Slovenije. (2011). *Navodilo o poenostavitvah v tranzitu, št. 3/2011*. Najdeno 2. aprila 2016 na spletnem naslovu http://www.fu.gov.si/carina/podrocja/tranzit_in_status/blaga/
10. FURS - Finančna uprava Republike Slovenije. (2012). *Navodilo o poenostavitvah pri carinjenju blaga št. 15/2012*. Najdeno 2. februarja 2016 na spletnem naslovu http://www.fu.gov.si/carina/poslovanje_z_nami/poenostavljeni_postopki/
11. FURS - Finančna uprava Republike Slovenije. (2015b). *Poenostavljeni carinski postopki*. Najdeno 14. aprila 2016 na spletnem naslovu http://www.fu.gov.si/fileadmin/Internet/Carina/Poslovanje_z_nami/Poenostavljeni_postopki/Opis/Podrobnejši_opis_1_izdaja_Poenostavljeni_carinski_postopki.pdf
12. FURS - Finančna uprava Republike Slovenije. (2015c). *Pooblaščen gospodarski subjekt (AEO)*. Najdeno 29. aprila 2016 na spletnem naslovu http://www.fu.gov.si/fileadmin/Internet/Carina/Poslovanje_z_nami/Pooblaseni_gospodarski_subjekt/Opis/Podrobnejši_opisi_1_izdaja_Pooblaseni_gospodarski_subjekt.pdf
13. FURS - Finančna uprava Republike Slovenije. (2016). *Carinski postopki po 1.5.2016*. Najdeno 4. maja 2016 na spletnem naslovu http://www.fu.gov.si/fileadmin/Internet/Carina/Poslovanje_z_nami/Carinski_predpisi/Novice/2016/Predstavitev_Carinski_postopki_po_01052016.pdf

14. FURS - Finančna uprava Republike Slovenije. (2016a). *Carinski postopki po 1. 5. 2016 (različica 1, z dne 13. 4. 2016)*. Najdeno dne 12. avgusta 2016 na spletnem naslovu http://www.fu.gov.si/fileadmin/Internet/Carina/Poslovanje_z_nami/Carinski_predpisi/Novice/2016/Carinski_postopki_po_1__5__2016.pdf
15. FURS - Finančna uprava Republike Slovenije. (2016b). *Carinski predpisi*. Najdeno 18. aprila 2016 na spletnem naslovu http://www.fu.gov.si/carina/poslovanje_z_nami/carinski_predpisi/
16. FURS - Finančna uprava Republike Slovenije. (2016c). *Izvoz blaga*. Najdeno 12. februarja 2016 na spletnem naslovu http://www.fu.gov.si/carina/podrocja/izvoz_blaga/
17. FURS - Finančna uprava Republike Slovenije. (2016d). *Izvozni postopki*. Najdeno 27. februarja 2016 na spletnem naslovu http://www.fu.gov.si/fileadmin/Internet/Carina/Podrocja/Izvoz_blaga/Opis/Podrobnejši_opis_1_izdaja_Izvozni_postopki.pdf
18. FURS - Finančna uprava Republike Slovenije. (2016e). *Navodilo za poenostavljeni postopek potrjevanja porekla blaga in poenostavljeni postopek izdaje potrdil o gibanju blaga A.TR. št. 5/2016*. Najdeno 29. maja 2016 na spletnem naslovu http://www.fu.gov.si/carina/poslovanje_z_nami/navodila_pojasnila_in_smernice/
19. FURS - Finančna uprava Republike Slovenije. (2016f). *Tranzit in status blaga*. Najdeno 26. aprila 2016 na spletnem naslovu http://www.fu.gov.si/carina/podrocja/tranzit_in_status_blaga/
20. FURS - Finančna uprava Republike Slovenije. (2016g). *Uvoz blaga*. Najdeno 20. aprila 2016 na spletnem naslovu http://www.fu.gov.si/carina/podrocja/uvoz_blaga/
21. FURS - Finančna uprava Republike Slovenije. (2016h). *Uvozni postopki*. Najdeno 27. februarja 2016 na spletnem naslovu http://www.fu.gov.si/fileadmin/Internet/Carina/Podrocja/Uvoz_blaga/Opis/Podrobnejši_opis_Uvozni_postopki.pdf
22. Ionascu, V., & Lepadatu, G. (2014). Intra-community trade. *Knowledge Horizons – Economics*, 6(4), 150-156. Najdeno 23. maja 2016 na spletnem naslovu http://www.orizonturi.ucdc.ro/arhiva/2014_khe_6_pdf4/ionascu.pdf
23. Jere, M. (2013). Proces pridobivanja statusa pooblaščenega gospodarskega subjekta. Najdeno 8. julija 2016 na spletnem naslovu <http://zvs.si/documents/2013/07/proces-pridobivanja-statusa-pooblascenega-gospodarskega-subjekta.pdf>
24. Kobale, L., Leskovar, I., Godec, A., & Kastelic, B., (2009). *Carinska tarifa, poreklo blaga in carinski postopki*. Maribor: Forum media.
25. Kostelec, A. (2009). *Carinski postopki in enotna upravna listina*. Ljubljana: Much izobraževanje d.o.o.
26. Lyons, T. (2001). *EC customs law*. New York: Oxford University Press.
27. Makovec Brenčič, M., Pfajfar, G., Raškovič, M., Lisjak, M., & Ekar, A. (2009). *Mednarodno poslovanje*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
28. Pannu, I. (2014a). AEO benefits in light of latest UCC news and global trade success. *Logistics & Transport Focus*, 16(4), 48-49. Najdeno 23. maja 2016 na spletnem naslovu http://web.a.ebscohost.com.eviri.ook.sik.si/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=5&sid=fcac_23fd-c3a2-4472-a761-08d9402bf1d5%40sessionmgr4002&hid=4204

29. Pannu, I. (2014b). Efficient, secure, competitive: how AEO benefits can give you an edge. *Logistics & Transport Focus* 16(5), 54-55. Najdeno 23. maja 2016 na spletnem naslovu <http://web.a.ebscohost.com/eviri.ook.sik.si/ehost/pdfviewer/pdfviewer?sid=fcac23fd-c3a2-4472-a761-08d9402bf1d5%40sessionmgr4002&vid=10&hid=4204>
30. Podjetje X. (2014). *Letno poročilo podjetja X za leto 2014*. Kočevje: Podjetje X.
31. Rauter Razboršek, S. (2011). *Tranzitni postopek in poenostavljeni postopki*. Ljubljana: Much izobraževanje d.o.o.
32. SPIRIT Slovenija, javna agencija. (2016a). *Carinski postopki*. Najdeno 2. februarja 2016 na spletnem naslovu http://www.izvoznookno.si/Dokumenti/Mednarodno_trgovanje/Carinski_postopki_8.aspx
33. SPIRIT Slovenija, javna agencija. (2016b). *Carinsko poslovanje*. Najdeno 2. februarja 2016 na spletnem naslovu http://www.izvoznookno.si/Dokumenti/Mednarodno_trgovanje/Carinski_postopki/Carinsko_poslovanje_7002.asp
34. SPIRIT Slovenija, javna agencija. (2016c). *Izvozni postopek*. Najdeno 5. februarja 2016 na spletnem naslovu http://www.izvoznookno.si/Dokumenti/Mednarodno_trgovanje/Carinski_postopki/Izvozni_postopki_5982.aspx
35. SPIRIT Slovenija, javna agencija. (2016d). *Uvozni postopek*. Najdeno 16. februarja 2016 na spletnem naslovu http://www.izvoznookno.si/Dokumenti/Mednarodno_trgovanje/Carinski_postopki/Uvozni_postopek_5991.aspx
36. Strle, M. (2011). *Poreklo blaga*. Ljubljana: Much izobraževanje d.o.o.
37. Svet Evropske unije. (1992). *Uredba Sveta (EGS) št. 2913/92 z dne 12. oktobra 1992 o carinskem zakoniku Skupnosti*. Najdeno na spletnem naslovu <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX%3A31992R2913>
38. Vidmar, B. (2009). *Špedicijsko poslovanje*. Ljubljana: Much izobraževanje d.o.o.
39. Vrničar, M. (1995). *Novi carinski zakon s komentarjem*. Ljubljana: Primath.
40. Zakon o izvajanju carinskih predpisov Evropske skupnosti (ZICPES). *Uradni list RS* št. 25/04, 28/06, *Odl. US*: 111/07 in 55/15. Najdeno 2. februarja 2016 na spletnem naslovu <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO2300>
41. Zupančič, A. (2001a). Postopek carinjenja v podjetju (1.del). *Gvin*. Najdeno 12. februarja 2016 na spletnem naslovu http://www.gvin.com/einform_guideline_directives_article_news/Default.aspx?Page=Izpis&ID=42
42. Zupančič, A. (2001b). Postopek carinjenja v podjetju (2.del). *Gvin*. Najdeno 12. februarja 2016 na spletnem naslovu http://www.gvin.com/einform_guideline_directives_article_news/Default.aspx?Page=Izpis&ID=43
43. Zupančič, A. (2008). *Carinski postopki v EU*. Ljubljana: Odin.

PRILOGE

KAZALO PRILOG

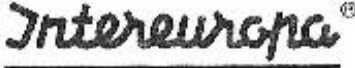
Priloga 1: Primer uvozne dispozicije podjetja X.....	1
Priloga 2: Izračun enačb linearnega trenda.....	2

Priloga 1: Primer uvozne dispozicije podjetja X

Slika 1: Uvozna dispozicija podjetja X

Vojkova nabrežje 32
6504 Koper

Globalni logistični servis, d.o.o. družba

SI
GD 9201
4-121

DISPOZICIJA / NALOG ZA IZVEDBO UVOZNEGA CARINJENJA
(PROSIMO VAS, IZPOLNITE IN VRNITE)

KOMITENT / UVOZNIK (točen naziv in naslov podjetja)

ID številka za Uvoz _____ mat. št.: _____

Kontaktna oseba: _____

Telefon št.: _____ telefax št.: _____

Elektronski naslov za pošiljanje deklaracije: _____

**NAZIV BLAGA V SLOVENSKEM JEZIKU, CARINSKA TARIFA
IN KRATEK TEHNIČNI OPIS BLAGA:**

NOGAVICE IZ SINTETIČNIH VLAKEN – 6115 96 99 – 27,530 PAROV – 12.438,80 EUR

VREDNOST BLAGA / VALUTA: 12.438,80 EUR VREDNOST PREVOZA: 686,00 €

DOBAVITELJ IN ŠTEVILKA FAKTURE: _____ 32050

POREKLO BLAGA: NE DA Številka: _____

PARITETA (INCOTERMS 2010): FCA ISTANBUL Bruto teža: 974,50kg Število kolet: 7 PL

BANČNA GARANCIJA / ODLOG PLAČILA: _____

VRSTA POSLA / VRSTA POSTOPKA: 11- UVOZ BLAGA

PLAČNIK STROŠKOV IN STORITEV: _____

ZASTOPANJE: POSREDNO ali NEPOSREDNO

POSEBNA NAVODILA (npr. stroški pošiljke, ki lahko vplivajo na carinsko oz. davčno osnovo: zavarovanja, licenčnine, provizije, ..., drug prejemnik, druga navodila)

ŽIG IN PODPIS

Podjetje po odloži in opravi posle in mednarodne storitve. Svoje uslove delovanja vsebuje v Slovenski, Zbirni in prometi. In zvezi. Sklepi Komisije (2004) št. 1242.
Družba je registrirana pri Obrtnem sodišču v Koper, številka vpisa: 13401291, ovrha delovnega kapitala 22.970,00 €, 1 EU 3.
TR št.: 10106-000200704 pri Družni Koper d.o.o., Koper. Davčna št.: 96492004. Matična št.: 10001001. ID št. za DDV: SI10400000
ŠP-C-00210

Vir: Podjetje X, interna dokumentacija podjetja X

Priloga 2: Izračun enačb linearnega trenda

- **IZRAČUN ENAČBE LINEARNEGA TRENDNA (UVOZ)**

Tabela 1: Izračun enačbe linearnega trenda- uvoz

t	Čas	Y	Y ²	X	YX	X ²
1	2011	235	55.225	-2	-470	4
2	2012	292	85.264	-1	-292	1
3	2013	281	78.961	0	0	0
4	2014	339	114.921	1	339	1
5	2015	266	70.756	2	532	4
		$\sum y = 1.413$	$\sum y^2 = 405.127$		$\sum yx = 109$	$\sum x^2 = 10$

$$\bar{y} = \frac{1}{n} \sum y = 282,6$$

$$\text{ŠTEVILO EUL} = 282,6 + 10,9x$$

$$b = \frac{\sum yx}{\sum x^2} = 10,9$$

$$x_t = t - \left(\frac{n-1}{2}\right)$$

- **IZRAČUN ENAČBE LINEARNEGA TRENDNA (IZVOZ)**

Tabela 2: Izračun enačbe linearnega trenda- izvoz

t	Čas	Y	Y ²	X	YX	X ²
1	2011	765	585.225	-2	-1.530	4
2	2012	732	535.824	-1	-732	1
3	2013	730	532.900	0	0	0
4	2014	775	600.625	1	775	1
5	2015	787	619.369	2	1.574	4
		$\sum y = 3.789$	$\sum y^2 = 2.873.943$		$\sum yx = 109$	$\sum x^2 = 10$

$$\bar{y} = \frac{1}{n} \sum y = 757,8$$

$$\text{ŠTEVILO EUL} = 757,8 + 8,7x$$

$$b = \frac{\sum yx}{\sum x^2} = 8,7$$

$$x_t = t - \left(\frac{n-1}{2}\right)$$